

Katrin Siska: Aitab ükskõiksusest!

Foto: IVARI VEE

Salme Kultuurikeskuses toimus 16. veebruaril Keskerakonna Kultuurikogu konverents.

Muusiku ja kultuurikeskuse Lindakivi direktori Katrin Siska ettekandest konverentsil:

Võtan sõna kõigi meie erakonnas olevate kultuuritegelaste innustamiseks, kes on tihtipeale oma loomult palju tagasihoidlikumad ja kergemini haavatavamad kui professionaalsed poliitikud.

Poliitika on paratamatult samasugune halastamatu sõda nagu äri- või meelelahutusmaailm, kuhu suundudes peab olema nii vaimselt kui ka füüsiliselt ettevalmistunud ja tugev.

Ei tohi lasta end häirida vastasleeri aktiivselt pori loopivatest hagijatest. Nad olid, on ja jäävad. Sellest valesst tuleb üle olla, jäädes oma liistude juurde, jätkates oma originaalsete ideede elluviimist suurel areenil.

Kultuurikogu üks missioone olekski meie erakonda kuuluvaid kultuuritegelasi julgustada edasi tegutsema oma valdkonnas arvamusiidrina. Tublide kultuuritegelaste Keskerakonda suundumine ja nende omavaheline tõhus koostöö aitab loodetavasti ühel päeval luua reaalsed institutsioonid, mis hakkavad toetama eesti loomeinimesi, et eesti muusika saaks piisavalt ressursse ka välismaal kõlamiseks. Miks on muusika või näiteks kunsti rahastamine vähem tähtis kui majanduse rahastamine? Aga ei olegi!

On aeg märgata ja toetada meie andekaid noori lauljaid, bände, kunstnikke, kirjanikke ja teisi loomeinimesi. Aitab ükskõiksusest! Tule löö kaasa Kultuurikogus, ja me koos aitame sillutada teed loomeinimeste kaunimasse tulevikku!

Loe edasi lk 6-7!

**AITAB
HINNATÕUSUST!**

- 1. Taastame linnade ja valdade tulubaasi, et tagada inimeste toetamine kodukohas**
- 2. Tagame tasuta koolitoidu lasteaiast gümnaasiumini**
- 3. Võtame vastu töökohtade loomise seaduse, mis aitab taastada kriisieelse tööhõive**

**KADRI
SIMSON**

esinumber Pärnumaal
kandidaat

Nr **713**

Juhtkiri

Veel neli aastat Ansipit, ja Eestil pole enam lootust

Postimees kirjutas hiljuti: "USA Tallinna saatkonna diplomaadid on Wikileaksi kaudu lekkinud dokumentide aastaid üksikasjalikult analüüsinud Eesti võimaliku tervist ja riigijuhtide tausta." Sealhulgas lekkis ka USA saatkonna poliitika- ja majandusametniku Marc Nordbergi 23. ja 24. septembri Narva-visiidi kirjeldus, milles on eraldi välja toodud minu tsitaat meie omavahelisest vestlusest: "Ansip on idioot!"

Tegelikult polnud vestlus kaugeltki nii emotsionaalne, nagu võiks seda mu tollasest lausest arvata. Nimelt pakkusin härra Nordbergile võimalust mõtiskleda teemal "Mida oleks vaja teha, et Eesti hävitada" (välja selgitamaks seda, kas peaminister Ansip on kaugeltki tähtedelt saabunud tulnukas, mingi vaenuliku riigi mõjuagent või lihtsalt idioot, kes ise ei saa aru, mida ta teeb).

Eesti hävitamiseks on vaid kolm reaalselt võimalust. Esimene seisneb selles, et Eesti pinnale saabuvad mittesõbralikud tulnukad, kel universum juba läbitud, eesmärgiga meid orjastada.

Teiseks, sama sorti on sõjaline oht. Eesti on Euroopa Liidu ja NATO ning, mis veelgi tähtsam, - eurosooni liige. Kas keegi tõesti usub, et meie idanaabril võib tekkida soov Eesti vallutada? Kui jah, siis jumala pärast selgitage, milleks võib tal seda vaja minna? Arvestades Venemaa ilmselgeid prioriteete välispoliitikas, mida on tunnustanud nii EL kui ka USA.

Nii et jääb ainult üks võimalus Eesti hävitamiseks, ning selleks on vaja riigisisestelt palju tööd teha ja vaeva näha. Esmajärjekorras on vaja kyllustada ühiskond, jaotada see erinevateks rahvus- ja sotsiaalgruppideks. Juba 2007. aasta aprillis sai Ansip selle eesmärgi saavutamiseks suurepäraselt hakkama rahvuspoliitika valdkonnas ning aastaid peale seda pühendas ta oma oskusi tohutu arvu töötute tootmiseks.

Riigi ainus vettpidav alus on kohalik omavalitsus ehk koht, kus inimene elab, töötab, lapsi kasvatab. Võtke vallalt või linnalt ära võimalus areneda, ning hakkab pudenema kogu riik.

MIHHAİL STALNUHHIN
Narva linnavalikogu esimees

Mida tegi Ansipi valitsus? Rahvaga nõu pidamata hakkas eurot juurutama ning Maastrichti kriteeriumide nimel vähendas omavalitsuste tulubaasi, võttis ära võimaluse kasutada krediite. Ainult Narvas jäid selle poliitika ohvriks 800-1200 inimest ehitusvaldkonnas.

Täiesti mõttetu reformid raputavad pidevalt haridust, samas kui lausa olematuks muutub võimalus saada noored arstid haiglatesse ja noored õpetajad kooli. Pensionid on külmutatud, samas kui toiduainete hinnad on viimase nelja aastaga kahekordistunud.

Sada tuhat töötut mõtleb, kust saada piletiraha ja emigreerida kuskile välismaale. Sealt vaatab neile vastu samapalju võõrsil töö juba leidnud eestimaalasi. Kõike seda varjatakse pideva vaenlaste ja mõjuagentide otsimisega, sest pole ühtegi sellist rumalust, mida ei saaks patriotismiga maskeerida.

Eesti riik kaotab oma tähtsaimad osad, milleks on omavalitsuste jätkusuutlikkus ja inimesed, kes töö ja maksudega riiki ülal peavad. Ning toimub see võimaliku kindlal eestvedamisel. Seda näeb paremini see, kelle

probleemid on suuremad. Seepärast Ida-Virumaa toetabki Keskerakonda: kes armastab oma kodumaad, see ei saa olla koos riiki hävitava Reformierakonna või IRL-iga.

Mis jääb Eestist järele, kui see rahvast tühaks jookseb? Kelleks pidada valitsuse juhti, kes oma rahvast küüditab? Ansip ei saa olla tulnukas, tema tausta eelmise sajandi 1980. aastatel kindlasti kontrollitud ja mehe kasutuskõlblikuks tunnistanud KGB oleks sellise fakti välja selgitanud. Ei saa ta olla ka mingi vaenuliku riigi salaagent. Selle tõestamiseks mul tõendeid pole, aga lihtsalt ei taha seda võimalust uskuda.

Nii jääbki kolmest võimalusest - tulnukas, mõjuagent või idioot selle sõna ometähenduses - ainult kolmas variant. Ning ükski Eestist hooliv inimene ei saa Ansipit toetada, sest veel neli aastat tema juhtimist võtavad lõplikult ära meie riigi helge tuleviku lootused.

KESKMÕTE:

Kes oma kodumaad armastab, see ei saa olla koos riiki hävitava Reformierakonna või IRL-iga.

KESKNÄDAL

Aadress: 10130 Tallinn,
Toom-Rüütli 3/5
Tellimine ja levi: 6 177 717
Toimetajad: 6 274 573
6 274 571
6 274 583

Toimetuse käsikirju ei tagasta.
Kesknädalas ilmunud artiklid
väljendavad nende autorite arvamust,
mis ei pruugi kokku langeda toimetuse omaga.

Peatoimetaja: Urmi Reinde
urmi@kesknadal.ee
Poliitikatoimetaja: Ivari Vee
ivari@kesknadal.ee
Uudistejuht: Indrek Veiserik
indrek@kesknadal.ee
Toimetaja: Tiit Maksim
tiit@kesknadal.ee

nädala nupud

Tšehhi, Poola ja Leedu ümberasujaile vara ei tagasta

18. veebruaril toimus Tallinna linnavalikogu saalis *Umsiedlungi* (baltisaksa ümberasujaite) alane ajalookonverents, kus väga sisukate ettekannetega esinesid Poola suursaadik, Läti, Leedu, Tšehhi ja Eesti ülikoolide akadeemilise taustaga ajaloolased ning õigusteadlased. Korraldas Tallinna linnavalitsus. Sissejuhatus teemasse andis Linnaarhiivi direktor Küllo Arjakas, modereeris professor Peeter Järveld. Sõnavõtuga esines Tallinna linnaapea, ajaloolane, kunagine Tartu ülikooli filosoofiaõppejõud Edgar Savisaar.

Uudisena jäi konverentsipäevast kõlama, et riigid käitusid 1939. aasta ümberasujaite ja 1941. aasta järelümberasujaite varasse suhtumisel ühises Euroopa õigusruumis erinevalt - Läti ja eriti Eesti on ülimalt ja küsitavat vaeva näinud selle nimel, et kolmandate riikide sõlmitud lepingute alusel lahkunud baltisakslastele nende vara tagastada; Poola, Tšehhi ja Leedu aga ei pidanud omaaegsete kokkulepete uuesti avamist vajalikuks. Ka ei ole ametlik Saksamaa varasid sõja võitnud riikidelt tagasi taotlenud, mis oleks tema kui kaotaja puhul ka absurdne. Kuid on teada, et Saksamaa on nendesse riikidesse jäänud varad oma kodanikele kompenseerinud sõjajärgse nn solidaarsusseadusega. Samuti on Nõukogude Liit maksnud Saksamaale Eestisse ja Lätisse maha jäänud baltisakslaste varade eest.

Mõlemad lähtekohad (nii tagastada kui ka mitte) on initsieerinud eri riikides ka erineva seadusandluse. Poola ja Tšehhi valiku "mitte tagastada" on heaks kiitnud ka Euroopa Kohus. Tšehhi teatavasti nõudis Lissaboni lepingu sõlmimisel endale lausa mittetagastamist garanteerivat eriklauslit (sellest on Kesknädal varem kirjutanud). Siinkohal võiks küsida, et kuna Eesti on Lissaboni lepinguga liitunud, kas siis Eesti Vabariigi valitsus teostab riigisisestl tapset vastupidist põhimõtet? Tõusis ka teema, miks Eestis ei ole neid kohtuotsuseid jt Euroopas levitatud dokumente tutvustatud ja kes selle eest peaks vastutama. Kesknädal kavatseb sel rahvusvahelisel konverentsil arutatu juurde peale valimisi tagasi tulla.

Kalevipoja vastuvõtule oma raha eest!

Kümnnes Eesti paigas toimub 23. veebruaril IRL-i valimispropagandaüritus, mis on pakendatud kaunike nimesse "Kalevipoja vastuvõtt". "Vabariigi sünnipäev on aeg, kus riik tänab oma teenekaid kodanikke. Vastuvõtulele kutsutakse edukad ja andekad. Aastast aastasse korduvad samad näod ja inimesed. Ometi on meie kõrval palju inimesi, kes igapäevaselt töötavad palehigis meie riigi heaks, kes panustavad oma aega ja raha kodukoha või riigi hüvanguks. Paljusid neist ei kutsuta kunagi ühelegi vastuvõtule," teatavad "Kalevipoja vastuvõtu" korraldajad oma kodulehel.

Kesknädal tunnustaks heameelega vastuvõtu korraldajaid suure tähelepanelikkuse eest, juhul kui tegemist poleks pettusega. Nimelt kutsutakse inimesi peole nende endi ehk maksumaksjate raha eest. Täpsemalt, raha ürituse jaoks tuli Siseministeriumis töötava regionaalministri, IRL-i kuuluva Siim-Valmar Kiisleri eelarverealet.

"Kalevipoja vastuvõtude" projekti toetuseks eraldas Siseministerium möödunud aastal 62 447 eurot. Üritust rahaliselt toetava ja Kiisleri haldusalas oleva Kodanikuühiskonna Sihtkapitali (KÜSK) juhataja on Agu Laius (IRL), kes on olnud 1991. aastast kuni viimase ajani IRL-iga tihedalt kokku põimunud Jaan Tõnissoni Instituudi juhataja liige. Paljud kontsertidel esinevad lauljad nagu Tõnis Mägi, Ivo Linna, Kait Tamra jt. on osalenud varem IRL-i üritustel. Projektitaotlese esitas Siseministeriumile MTÜ Sääsküla Huviklubi, mille eestvedaja on Arlet Palmiste. "Kujutage ette, milline kisa tõuseks, kui siis selguks, et meie üritus on hoopis IRL-i varjatud kampaania. Sellist asja ei saa endale lubada ja ega inimesed ka nii rumalad ole - neile ei meeldiks ju üritusele kohale tulles avastada, et tegemist on hoopis mõne erakonna kampaaniaga," tõrjus Palmiste Eesti Päevalehele antud kommentaaris kahtlusi, justkui oleks "Kalevipoja vastuvõtt" IRL-i valimiseelne üritus. Ometi kuulub Palmiste IRL-i alates 1. novembrist 2004. Seega ei tohiks Palmiste sõnu uskuda. Lihtne tõde on see, et 11 päeva enne Riigikogu valimisi soovib IRL suurepärase rahva käimatõmbamise oskustega Palmiste abil korraldada üritust, millega moosida eestlasi hääletama nende poolt.

Üldiselt on õige tunnustada tublisid eesti inimesi. Ometi ei soovita Kesknädal inimestel minna nende endi rahaga kinni makstud üritusele olukorras, kus selle korraldajad püüavad end tõeliste heategijatena näidata. Selline teguviis on valelik ja vanade eestlaste silmis on varastamise kõrval alati olnud suurim patt valetamine.

Ennustus: Kesk hingab Reformile kuklasse

Postimehe onlainis ripub ülal suur mustvalge reklaam, mis mõjub peaaegu leinavalt (et mitte öelda ähvardavalt). Reformierakond tuletab oma valijale meelde, et ka üks on lahinguväljal hääli, ja ka üks protsent toetust on tegelikult väga suur vahe. (Eelmistel valimistel võitis Reform Keski 1,7 protsendiga.) Täitsa põnev, kuhu on neil äkki kadunud 10-20-30 protsenti toetajaid? Kesknädalale on teada, et info allhoovustes liigub küsitlus, mis näitavat Reformile edu kõigest 2%. Sellega aga ei taheta enne vabariigi aastapäeva välja tulla. Ansip käivat oma erakonnas ringi ja karjuvat kõva häälega. Ta näeb TV-ski välja väga tigea moega, sest reformimehed ei tegevat tööd. Selge see, et oravad on närvis - eestlased võib-olla ei tahagi enam olla arenenud riikide edetabeleis viimaste seas elatustasemel ning esimeste seas viinaajoomiselt, narkolevi kiiruselt ja põliselanike väljarändelt, hindadest ja pankrottidest rääkimata.

HIIBUSE NÄDAL

Eestlased! Leinakem vähemalt kordki!

Mitu kolumnisti on juhtinud tähelepanu, et valimiste eel räägitakse liialt palju ebaolulisest ning et paljud Riigikokku pürgijad ei vaevu kihutustööd tehes välja tulema programmiliste seisukohtadega, vaid eelistavad kaasa lüüa kollaseks kiskivas meediatirkuses. Kahjuks annab see osa ajakirjandusest, kellele analüütiline lähenemine on võõras, sellisele jaburale veiderdamisele hoogu juurde.

HEIMAR LENK

Me leiname päriselt väga harva. Isegi Afganistanis hukunute puhul pole meil kombeks leinapäeva teha. Tegelikult ju peaks. Meie sõdurid ja võõral maal. Langevad, kelle ja mille eest? Kas president suudab vastata? Eks ikka. Et ülemaailmse terrorismi vastu ja meie internatsionaalse kohustuse täitmise eest. Rahu eest kogu maailmas... Peterburi Jaani kiriku avamisel ütles riigipea, et ka tema vanaisa võitles Petrogradis 1917. aasta revolutsiooni päevil parema tuleviku eest. Milline uudis enne valimisi! Sõduritega sai seega asi selgeks, nemad peavadki langema.

Aga rahuajal õnnetuses surnud haiged lapsed? Kas nende eest andeks palumiseks aitab vaid ühest

leinapäevast, pärast mida minnakse Kadrioru lossi valssi tantsimajatikuvõileibusõõma. Ega ei aita ju! Meie ei suutnud neid kaitsta, nagu pole osanud päästa sadu teisi õnnetuid. Ja ikka me tantsime Kadriorus ja teeme intervjuusid, kui hästi kõik läheb. Ka siis, kui ei lähe, ja kui president ütleb otse välja, et ühe poliitilise seltskonnaga tema ei mängi. Et ükskõik mis ka valimistel selguks, ühte erakonda ta valitsusse ei lase. Aga kui valitsusse ei sobi, siis ei passi ju riigipeal oma pidulikust vastuvõtust ka nende poliitikutega kätt suruda. Muidugi ka vastupidi...

Püüdke, kasvõi kordki, olla kristlased ja mõelda, millega me mängime. Meil juhtub üks tulekahju teise otsa, kuigi turvasüsteemid oleks nagu maailmatasemel, mille eest maksame hiigelhinda. Meie trafoalajaamad oleks nagu parimad, kuid

esimese tormi puhul langeb sadade viisi neid rivist välja. Meie tuletõrjesüsteemid on rohkem kui kontrollitud, nagu Siseminister kinnitab, kuid esimesel tõsisel katsumusel nad ei tööta. Nõmme turul istus turvatöötaja terve öö oma putkas ja valvas, häiresüsteemid oleval olnud korras ja tuletõrjekomando asub vaid 500 meetri kaugusel turuplat-sist. Aga näe, unikaalne turuhoone põletati tunni aja maani maha!

Padaorg asub suurel rahvusvahelisel magistraalil saja kilomeetri kaugusel pealinnast, aga lumetormiohvreid päästisime 24 tundi järjest. Terve ööpäeva! Kuid öelge palun, kui oleks olnud sõda? Mis siis? Kas siis oleks ohvrid jäänudki omapead? Täna vaidlevad Maanteeamet ja Siseminister selle üle, kes asja eest vastutama peaks. Kuid vastutajaid ju pole. Keegi pole kedagi vastutama pannud. Kedagi pole tagandatud, kedagi pole karistatud.

Nüüd laseme päise päeva ajal vigaste laste kodu maha põleda. Keset linna põleb maja ja keegi ei

Foto: IVARI VEE

suuda abitud invaliide päästa! Kas pole mitte jube? Kes üldse enam kedagi päästa suudab, kui haigelt sündinud lapsed kaitseta jäetakse? Päev varem põleb maha turismitalu. Enne kui tuletõrje kohale jõuab. Ja jälle mitte kaugel asulast. Eestis polegi paika, mis asuks asustatud kohast kaugel, aga

majad põlevad kui küünlad. Kas pole see mitte meie reformide tulemus? Pooled komandod on ju kinni pandud, päästeametnike palgad naeruväärselt madalaks kärbitud. Kas pole see mitte meie kõigi ükskõiksuse vilj? Mitte kedagi enam mitte miski ei huvita. Peale raha, muidugi!

Vanadekodud, hooldus-haiglad, vaeste varju-paigad. Nad on kolmanda järgu tähtsusega. Põles mõni maha, ehk ongi parem. Riigil kulusid vähem. Vanainimesed niigi ühiskonnale koormaks. Mida vähem vanu, haigeid ja väeteid, seda lihtsam. Vahendeid, nagu me ütleme, kulub vähem ja mõni töökoht jääb ka üle. Milline kingitus, kas pole? Kui lihtne on surm neile, kes ellu jäävad.

Ma tean, et minu üleskutse ei kõla ja suur ajakirjandus seda ei avalda. Kuid siiski! Kallis eesti rahvas! Siiski üks väike üleskutse! Ehk annaks need kõik, kes kavatsevad presidendi vastuvõtule minna, selle raha, mis glamuurse üritusega kaasneb, hoopis lastekodu taastamise fondi... Meil polegi nii hullu õnnetust lastega olnud. Ehk püüaks kristlaseks saada ja seekord 24. veebruari muuta järelemõtlemise päevaks? Peatugem hetkeks ja andkem endale aru, et nii edasi minna ei saa. Leinakem ometi abitud haigeid lapsi, kes ise ennast aidata ei saanud ja keda meie päästa ei suutnud.

Terane mõte

"Olen presidendi vastuvõttu ja balli alati pidanud üsna tobedaks sündmuseks, mis on Eesti väikesesse ühiskonda isegi sobimatu."

JUHAN KIVIRÄHK Delfile 22. veebruaril

Eesti Isa hoiatas kirikuehitajate eest

Meie infomaastik pakkus sel nädalal palju meelde-jäävat. Eelkõige äratavad ikka veel tähelepanu peaministri avaldused, millest järeldub, et oleme jõudnud tõeliselt autokraatlikku ühiskonda, mida isegi enam eriti ei püüta demokraatia kattevarju alla peita.

IVARI VEE
ivari@kesknadal.ee

Esiteks pani mind kulme kergitama Ansipi avaldus, et mitte ükski inimene, kes just ei taha endale tõsiseid probleeme ning samamoodi kui Savisaar Venemaa mõjuvõimude olemise kahtlustusi, ei tohi kohtuda Jakuniniga. Sain tema sõnumist aru nii, et isegi need, kel on Jakunini kui Venemaa raadteejuhi suhtes ärihuvid, peavad sellega arvestama. Teiseks paneb mind meie ühiskonna tulevikku silmas pidades tõsiselt muret tundma tendents, et mis ka ei juhtuks, on täiesti lubamatu igasugune kriitika valitsusliini aadressil. Mis tahes kriitika mõistavad üksmeelselt hukka nii ametnikud ise kui ka meedia, mis veel suuremat lärmi teeb. Muide, kui keegi on unustanud, siis peab meelde tulema, et nii valitsusametnikke kui ka suurt osa meediat hoiame elus ju meie ise – tavaliselt maksumaksjad, kelle hulgas on ka suur osa neid, kes ei ole valitsuse tegemistega hoopiski

rahul. Põhimõte, et mis ka ei juhtuks, süüdi on alati ükskõik kes või mis, ainult mitte ministrihärrad. Kui keegi vihjabki ministrite juba lausa ohtlikele tegematajätmistele, tuleb vastus kui kaameli suust. (Loodan, et paljuresinud lugejad ikka teavad, mida sellest tuleb.) Valitsusjuht noomib täiskasvanud inimesi kui arutuid lapsi ja räägib ilmse enesekindlusega, mida ta „soovitab“ ja mida ta mingil juhul „ei soovita“. See on õhkkonna loomine. Praegu õnneks ei ole (veel) 1939. aasta ning Andrus ei ole Jossif. Peaminister tundub viibivat suure illusiooni küüsis, uskudes, et tema ongi üldine Eesti Isa, kes ainuisikuliselt käseb ja keelab. Kõigele vaatamata kogunes laupäeval Lasnamäele õigeusu-kiriku risti pühitsemise tsere-mooniale 10 tuhat inimest, teiste seas ka „pahad“ Jakunin ja Savisaar. Saame nüüd näha, missuguseid sanktsioone Eesti Isa ja talle ustav kaitsepolitsei (kes peaks olema eelkõige ustav mitte ühele poliitikule, vaid Eesti Vabariigile!) nendele

Foto: LEONID MAXIMOV

tuhandetele inimestele kohaldab. Savisaaron oma saunajuba saanud. Lasnamäel toimunu aga näitas, et ühepoolne ärplemine võimu nimel võib

küll jätkuda, kuid see mõjub täpselt samuti kui koerte klähvimine karavanile.

Simson: president tunnustab tööpuudust probleemina!

Keskfraktsiooni esimees Kadri Simson avaldab heameelt, et president ei lähe kaasa valitsuse "kõik on hästi"-poliitikaga ning ütleb julgelt välja, et Eesti suurim probleem on tööpuudus.

"Tuleb kindlasti tähele panna, et president rõhutas tööpuuduse probleemi Tööandjate Keskliidu ees esinedes. See võib olla märgiks, et ka Ilvese arvates peab Eesti hakkama töökotade loomiseks riigitasandil ettevõtetele senisest palju-palju tohusamat koostööd tegema," selgitas Simson. Tema sõnul on avalikkuse tähelepanu juhitud enim Eesti edukat tulevikku ohustavale probleemile. "Ka president julgelt välja öelda, mis on lähenevate Riigikogu valimiste põhiküsimus, ning välistas sellega kõik pseudoteemad, mida meediale püütakse ette sööta. "Keskerakond juhtis juba aegsasti tähelepanu, et valimistel tuleb keskenduda tööpuudusele ja lahenduste pakkumisele. Ka president asus nüüd meid toetama," tunnustas Simson.

"Tallinn asus töötusega aegsasti tegelema ning on inimestele reaalselt abi pakkunud. Kui Keskerakond valitsuse moodustab, asume sedasama tegema kiirelt ka riigis, võttes esmajoones vastu töökotade loomise seaduse. See on Eesti jätkusuutliku tuleviku seisukohalt hädavajalik," ütles Simson. **Kn**

Rahapuudus tegi ettevõtja pööraseks

Tallinnast Väandrasse sõitvas bussis arutas kaks meest, kui raskeks on praegu muutunud ettevõtjate majanduslik olukord. "Mul kulusid vanad töökindad ära. Pärast poest uute ostmist läksin ostutšekiga firma raamatupidamisse. Juhuslikult oli mu ülemus läheduses. Kui ta mu teguviisi nägi, ägestus ta väga. Ta ähvardas mind, andes teada, et kui ma järgmine kord kooskõlastamata ostan töökindad, lastakse mind lihtsalt lahti. Sain aru, et minu tööandjal on kitsas käes ja iga sent arvel. Tegelikult ta ju võitleb igapäevaselt firma ellujäämise nimel," ütles too mees oma kaaslaslele.

Kirjeldatud juhtum on ilmselt üks sadade teiste sellesarnaste seas. Paljud ettevõtjad meie riigis vaaguvad hinge, seistes silmitsi pankrotiohuga. Ka suurimast kokkuhoiust ei pruugi olla kasu - nii mitmedki on sunnitud lõpuks alla vanduma. Alles hiljuti teatas näiteks suureettevõtja Viktor Levada oma 20 aastat tegutsenud firma pankrotiavaldusest.

Eesti valitsust kahjuks ei näi huvitavat nende ettevõtjate saatus, kes otseselt ei elatu riigihangetest. See, kui Toomas Lumani äri õitseb, ei tähenda veel, et ettevõtjate elu Eestis oleks magus.

Indrek Veiserik

Meeldetuletus vabariigi aastapäeval

Eesti rahva ja Eesti riigi heaolu tugines kunagi põllumajandusel ja taludel, kus tihti elas koos ja tegeles tootmisega kuni neli põlvkonda. Pensioni keegi ei saanud ega vajanud. Täna aga on neisse taludesse, kus enam ei toodeta, jäänud üksikuid vanureid, kes vajavad pensioni. Kelle huvides on suunata meid mööda seda teed?

Oleg Burov

Tartu teated

Neljapäeval, 24. veebruaril kell 11.00
pidupäeva hommikukohv Keskerakonna büros.

Laupäeval, 26. veebruaril, kell 13.00
kohtuvad Keskerakonna büroo kohvilauas
seeniorid.

Kolleegid Tallinna Linnavolikogust õnnitlevad volikogu esimeest

Toomas Vitsutit
kolmanda tütre sünni puhul!

Aini Härm - Tallinna

Aini Härm, Tallinna vanalinna ja kesklinna perenaine, on väliselt üllatavalt tagasihoidlik daam. Aga väge ja väärikust kiirgub temast küll.

Ei saa ka kohe tunnustamata jätta, et Tallinna Kesklinna Valitsuse maja Nunne tänavas näeb lumerüüs linnas välja otsekui hea kuninganna muinasjutuloss. Perenaise kohalolu on kõikjal tunda ja paljudki tunnistavad, et nii head kollektiivi pole neil kunagi olnud. Muide, tutvuda on siin kombeks koos kallistusega. Head energiat jagatakse armastusega.

Karjäärinaise pereelu

Alustan oma küsimisi jutuga, et mõned targad nõustajad ütlevad: karjäärinaise klassikaline ja vahest lihtnegi riitumisstiil pidavat näitama, et kontor ja kodu on selgelt eraldatud. Kuidas Aini Härmiga on?

Aini puhkeb naerma. "Kui sa pead igal kellaajal linnaosa esindama, kus see piir siis olla saab? Paratamatult pere kannatab, kuigi mul on tubli mees." Kas tülitsete ka? – küsin. Aini naeratab taas: "Mina ju tülitsekski, aga kaasa ei võta vedu. Seega ei tule suuremat midagi välja..." "Peresuhetes on olulisim usaldus," ütleb Aini. "Ja kõige ohtlikum pereelus on tülpimus, ükskõiksus."

Kuidas te oma suhte värske hoiate? – pärin.

"Me oskame vaheldust leida. Oleme tõelised reisifännid. Igal suvel katsume käia Pariisis

– see on meile nagu omal ajal Hemingwayle ikka "pidu meis enestes". Pea igal talvel käime kas soojal maal või teeme läbi Soome kuningate tee jms."

Kuidas sa oma poega kasvatad? – uurin edasi. Aini seletab, et ta on küll läbinud kasvatusteaduste magistriõppe, kuid kasvatases on kõik omavahel seotud umbes nagu vanas Aafrika traditsioonis ubuntus: mina olen sina, sina oled tema, tema on meie, ja nii edasi.

"Minu suurim nõrkus on hea söök," tunnistab Aini. "Ja süüa teeme ise. Sageli koos pojaga. Kui mina olen tõeline gurmees, siis poeg ei söö peaaegu midagi või õigupoolest väga vähesed asju. Mina armastan eriti Vahemere kööki."

Kus te kaasaga tutvusite? – küsin jälle. "Ka ikka söögilaua taga, ühel sünnipäeval," meenutab Aini.

Tragöödia ja armastus

Aini pere elas üle raske tragöödia, kui 22-aastane muusikust tütar hukkus traagilises õnnetuses. "Tema enam meie juurde tulla ei saa," tunnistab Aini, "aga me kohtume veel..." Aini on EELK Tallinna Jaani koguduse aktiivne liige.

"Pärast õnnetust ei suutnud ma tükk aega kontsertidelgi käia," ütleb samuti muusikuks ja koorijuhiks õppinud Aini. Muusikapisik on temas juba lapsepõlvkodust Võrus, kus

vanaisa oli muusikaõpetaja. Kes su lemmikud on? – küsin. "Heliloojatest Tšaikovski. Aga ka Chopin. Meie artistidest meeldib mulle Tanel Padar." Raskustesse sattunud inimesel soovivat Aini Härm kuulata Mozartit. Ikka Mozartit. Mida naine vajab kõige enam? – küsin Ainile otsa vaadates. "Armastust, naine vajab armastust," ütleb Aini. Kas samas naised ka ei karda armastust?

"Aga kas ei peaks kartma, kui armastus tuleb valel ajal ja vales kohas... Siin on ka omad ohud..."

Töö ja edu

Kuidas üks inimene saab olla edukam kui teine?

Aini selgitab: "Mõned on hakkajamad ja neil on sihid..." Kas sinu eesmärk oli siis saada Tallinna kõige elitaarsema linnaosa vanemaks? Aini ütleb, et tema ei ole veel aru saanud, et tema töö elitaarne on, ja lisab silma pilgutades: "Minul küll sellist eesmärki polnud."

Mäletan, et Ophrah rääkis kunagi oma saates ühe maailmakuulsalt räpilauljaga – neil mõlemal on terved omanimelised loomemajanduse harud – ja nad mõlemad tunnistasid, et neil pole kunagi olnud eesmärki selleks saada, kes nad praegu on. Nad on teinud oma igapäevatööd nii hästi kui võimalik, nad on olnud avatud ja loovad.

Tundub, et Aini edu saladus on ositi just selles, et, mitte

ületähtsustades ennast sisesemiselt ja väliselt, on ta edulainel hoopis paremini, kui see, kes väga pingutab ja ponnistab. "Mulle meeldivad positiivsed ja elurõõmsad inimesed," ütleb Aini ja lisab: "Ja ma ei sallinud valetamist ega silmakirjalikkust." Kas sotsiaalsed valed ei ole vahest vajalikud? "Tead, Raivo, minule ei ole," vastab Aini.

Ole sina ise

Aini Härm on tõesti suutnud juba aasta aega oma tööd teha, ise peaaegu märkamatuks jäädes. Kuidas siis nii?

"Just, see näitabki, et kõik on korras, kõik toimib – skandaale ei ole." Tuletan meelde, et Lewis Carroli raamatus "Alice imedemaal" oli üks kuju, kes ütles, et ka paigalpüsimiseks on vaja kiiresti joosta. "Et kõik korrektselt funktsioneeriks – see on terve meeskonna tõsine töö," nõustub ja pareerib Aini üheaegselt.

Pärin suurimaid saavutusi. Aini ütleb, et talle ei meeldi kiidelda ja eriti veel asjadega, milles on ka palju teisi tegijaid olnud. Aga et Matkamaja saab taas linnakodanikele kultuuri- ja vabaja keskuseks, seda loeb ta oma võiduks küll. "Ja eks me võta ka uusi asju ette, näiteks kontserdid Vabaduse väljaku all parklas jms."

Kas naisjuht võib olla parem kui meesjuht? – küsin.

"Naised on lojaalsemad ja paindlikumad. Empaatilisemad ka. Kus sellist juhti vaja,

Sõnal, mida ei kinnita tegu,

8. veebruaril Delfis avaldatud Liisa Pakosta kirjutis pani, kergelt öeldes, kulme kergitama, sest selle sai kokku võtta sõnadega: "Vali mind, sest olen naine!" Pealkirjast lähtuvalt võis arvata, et autor kirjutab perekonnasõbralikust töökeskkonnast, kuid, võta näpust, selleni ta ei jõudnud. Ju siis polnud selles osas midagi olulist öelda. Küll aga ütles Pakosta, et Eestis tuleks esmalt lahendada need küsimused, kus riiklikud regulatsioonid takistavad naiste osalemist tööturul.

KARIN TAMMEMÄGI
Põhja-Tallinna linnaosa vanem

Hea Liisa Pakosta! Põhiliseks takistuseks on ju lasteaiakohtade nappus, lastehoiuvõimaluste vähesus, ja seda eelkõige maapiirkondades, kus napib ka tööd. Kahjuks peab ütleva, et Pakosta koderakond IRL on oma tegudega kirjeldatud olukorda vaid halvendanud. Valitsusse kuuluv IRL tõi lasteaiad ohvriks, kui majanduskriisis otsustas uute lasteaiakohtade loomise ja olemasolevate parendamise arvelt kokku hoida. Kõhklematult taganeti kõigist lubadustest nii valijatele kui ka kohalikele omavalitsustele ning kärbiti just lastele suunatud tegevuste pealt. Ka

Postimehe valimisvõitluses jätkub Pakostal julgust öelda, et IRL seisab lasteaiakohtade parema kättesaadavuse ja kvaliteedi eest – sõnad ja teod ei lähe siin kokku! 2008. aasta lisaeelarvega vähendas valitsus, kuhu kuulub ka IRL, kõigi omavalitsuste investeeringutoetusi 130 miljoni krooni võrra, sh 75 miljoni krooni võrra lasteaiade osas. 2009. aasta jättis valitsus riigieelarvega lasteaiad ilma veel 75 miljoni kroonist. Uute lasteaiakohtade loomisest enam isegi ei räägitud, rahastamisest rääkimata.

Loomulikult tuli kokku hoida, sest majanduskriisis teisisi ei saanud, aga külmavärinad tekitab kergus, millega just laste arvelt kärbiti ja kuidas vastutus lükati kiirelt omavalitsuste

KUMMUTAB IRL-i LUBADUSED: Karin Tammemägi sõnul annab IRL vaid kauneid lubadusi, kuid neil ei ole mingit kaalu. Tühjad sõnad pereväärtustest ja hoolimisest ei maksa Tammemägi arvates midagi. Tegusid on vaja.

kesklinna perenaine

LEMMIKUD: Kuigi väljas on praegu hanged, valis Aini Härm intervjuu juurde värvikireva sügispildi, kus ta on koos poja Roberti ja lemmikloom Savannaga.

seal vast ongi...," vastab Aini ja tunnustab samas, et eesti naisel on topeltkoormus: töö tuleb olla mehest tublim ning

kodu jääb suuresti ikka ja paratamatult naise vedada.

Kas töö juures on tunda ka, et

oled naine? - esitan viimase küsimuse. Aini vaatab mulle kelmikalt otsa. Ei ütle midagi. Ja siis raputab õrnalt, peaaegu

märkamatu, otsekui salamärgiks, pead.

Küsis ja kirjutas Raivo J. Raave

pole kaalu

peale. Lapsed toodi ohvriks esimesena, kas mitte seetõttu, et lasteadeadele suunatud toetusprogrammi vedas sotside ridadesse kuuluv minister? Niipalju siis hoolibki IRL lastest ja lastevanematest. Täna

annab IRL jälle kauneid lubadusi, aga neil ei ole mingit kaalu – tühjad sõnad pereväärtustest ja hoolimisest ei maksa midagi, tegusid on vaja. Seda viimast ei ole kõne all oleval erakonnal ette näidata.

Liisa Pakosta propaganda Delfis

IRL-i kuuluva Liisa Pakosta artikkel "Sookvootide asemel peab alustama peresõbralikumast töökeskkonnast" kandis endas ilmselget soovi äratada tähelepanu naisvalijates, et need hääletaksid Riigikogu valimistel IRL-i naiskandidaatide poolt.

Delfis avaldatud artikli esimeses pooles kujutas Pakosta end suure naiste õiguste eest võitlejana, jättes targu mainimata hiljuti otseselt naiste heaolu puudutanud valusad kärped, mida tegi valitsuskalitsioon. Seejärel rõhus Pakosta meeste ja naiste arvulise tasakaalu vajadusele Riigikogus, millele järgnes mürgine ja valelik märkus, justkui polevat sotside ja Keskerakonna valimisnimekirja tipus piisavalt naisi.

Artikli lõpus, kui Pakosta usub lugejaid juba piisavalt enese poole võitnud olevat, kuulutab ta järgmist: "See on oluline valijal meelde jätta, et isegi, kui teie ringkonnas pole esinumber naine, siis saate teie ise kaasa aidata tasakaalukama ühiskonna tekkimisele sel lihtsal viisil, et hääletate meelepärase erakonna naiskandidaadi poolt (noh, vaadake, näiteks Pakosta kandideerib Haabersti, Põhja-Tallinna ja Kristiine ringkonnas erakonna nimekirjas neljandal kohal ;-))."

Tegemist polnud lugejat argumenteerima kutsuva, vaid valijat Pakosta poolt hääletama meelitava "üllitisega".

Mis huvitab Viimsi valijaid, eriti pensionäre?

Riigikogu XII koosseisu keskerakondlastest kandidaadid Mailis Reps ja Hendrik Norman külastasid Randvere päevakeskust ja kohtusid Viimsi valijatega. Muidu tagasihoidlikud viimsilased olid seekord hulganisti kohal ja täitsid päevakeskuse ruumi peaaegu täielikult.

Saadikukandidaadid olid meeldivalt üllatunud, kui sissejuhatuseks ja külaliste tervituseks laulis Randvere naisansambel neile "Viimsi valsi". Reps andis põhjaliku ülevaate oma tegevusest Riigikogus ja ka Keskerakonna fraktsiooni tööst.

Jõudis kätte valijate kord küsimusi esitada. Neid esitati tõesti rohkesti. Taheti teada: miks ei võiks Riigikogu olla 51-liikmeline, miks on Riigikogu istungisaal infotunni ajal ja opositsiooni sõnavõtte ajal pooltühhi, miks on valimisseadus nii keeruline jne?

Omaette küsimustering puudutas haridust ja koole. Kuna auditorium koosnes enamasti pensionieelikute ja pensionäridest, siis oli rohkem küsimusi seotud pensionide tõstmise soovidega. Teravalt tõstati küsimus, miks madalalpalgalistel töötajatel arvestatakse ühe tööaasta töötamisel pensionistatiks mitte üks aasta, vaid osa sellest, ca 0,3 aastat, mistõttu peavad sellised inimesed 33-aastase pensionistatiks saamiseks töötama ligi 100 aastat! See on kisendav ebavõrdne ja absurd.

Norman pühendas oma sõnavõtu sellistele noorteprobleemidele nagu suur tööpuudus, järelevalvetus (vanemad on välismaal tööl), alatoitluse all kannatavad lapsed, suitsetamine, narkomaania, vägivald jms. Vahelduseks esitas ta kuulajatele oma muusikapalu.

Urmas Arumäe
KE Viimsi osakonna esimees

Ärge uskuge valelikke valimislubadusi!

Kui jälgida telekanalitest tulevaid valimisreклаame, joonistub välja mõningane pilt sellest, keda tasub uskuda ja kellel on taga enam reklaamirahasid. Kõige jõulisemat valimisreклаami teeb kahtlemata Isamaa ja Res Publica Liit, kellele kohe järgneb Sotsiaaldemokraatlik Erakond. Reformierakond lubab vähe, Keskerakond on olnud seni pigem tagasihoidlik.

JÜRI KUKK

Kesk-Eesti Postipoisi toimetaja

Suurimaks populistiks võib kahtlemata pidada IRL-i, kes loobib katteta lubadusi vasakule ja paremale.

IRL nii vasakul kui ka paremal

Näiteks Ken-Marti Vaher lubab küttearveid vähendada poole võrra. See oleks täideviimisel muidugi ülitore, aga paneb mõtlema inimest pead kratsima: kuidas nad seda teevad? Hakkavad ärimestel käsi väänama? Ja miks nad seda seni teinud pole, olles neli aastat valitsuses, – sel ajal on hinnad hoopis hullumeelselt tõusnud? Isegi kui vähendada kütuseaktsiise, jälgida kütuse liikumist, kehtestada taasoojahinna piirmäärad, jäävad IRL-i lubadused ikka utopiaks.

Sama populistlik on lubada tasuta kõrgharidust. Viimasel ajal läks hariduse vallas Lukase (IRL) juhtimisel kõik just vastupidi. Vähenes riigitellimusega õppekohtade arv, rohkem tuli tasulisi kohti.

Tudengid kaotasid rida soodustusi, sealhulgas ei hüvitata enam riiklikku sektorisse tööle läinud lõpetajate õppelaenusid. Ja nüüd järsku tasuta kõrgharidus! Soovitan üliõpilastel siiski järele mõelda, kas nende hääle püüdmiseks pakutav on ikka reaalne. Tööandjad on juba põrmustanud ka IRL-i pakutava emapensioni idee.

Ilmselgelt ei saa IRL nii palju hääli, et olla uues valitsuses esioinas. Küll aga pakutakse talle kindlasti koalitsioonilepingut mõne suurema erakonnaga, ja sellest lepingust jäävad välja need palju raha nõudvad projektid. Nii saabki erakond käsi laiutada: pidime leppe nimel sellest ja teisest loobuma...

Kui neli aastat oli pall riigikogulaste ja valitsuse käes, siis 6. märtsil on pall rahva käes.

Esinumbritel liikumatud ilmed

Sotsid teevad samuti tugevat valimisreклаami, kuid nende pakutav on pehmem: mängu on toodud kodumaisest toidust mõnu tundvad lapsed. Ka lubadused on reaalsemad, näiteks toiduainete käibemaksu alandamine Euroopa keskmisele tasemele, mida pakub ka Keskerakond.

Huvitav on jälgida telereклаamides esinevaid esinumbreid. Sots Sven Mikser võiks pälvida Jääkuninga tiitli, sest sarnaselt peaminister Andrus Ansipile ei liigu peale suu tema näos miskit. Ta on sotside sõnumitooja, mitte saadikukandidaat, keda võiksin valida.

Isamaalane Mart Laar mõjub suure mõmmikuna, soojust pole teistegi kandidaatide pilgus. Need pole riigimehed, vaid poliitikud.

Jääb tõdeda, et õigus on vanimal Riigikokku pürgijal Karl Rammusel, kes ütleb, et Ansip on edusammudega uhkeks läinud ega hooli enam rahvast.

Ives põlgab rahvast

President Toomas Hendrik Ives on samuti näidanud, et ta mitte ainult ei hooli oma rahvast, vaid väidetavalt lausa põlgab teda. Rahvas on talle tasunud madala toetusega, ja pärast riigipea ütlemisi Ameerika diplomaatidele pole tal uuel valitsemisajal loodetavasti enam Kadriorgu asja.

Ei saa salata, et seekord tulevad huvitavad Riigikogu valimised. Iga erakond peab ennast teistest paremaks ja kaks erakonda – Rohelised ja Rahvaliid – hellitavad samuti lootust valimiskünnis ületada.

Kui neli aastat oli pall riigikogulaste ja valitsuse käes, siis 6. märtsil on pall rahva käes. Saame näha!

Heimar Lenk Marta Raadios

laupäeval. 12.00,
esmaspäeval. 15.15

Kuhu lähed, Eestimaa?

Põlva Raadio 100,7 MHz või Internetis

Tõnu Trubetsky idee sai reaalsuseks

Eesti kultuuripoliitilised valikud

Rein Ruutsoo oli üks, kes tegi Keskerakonna Kultuurikogu konverentsil ettekande. Ta saatis toimetusele kokkuvõtvaid mõtteid, mida kultuurikogul kõiki ettekandeid ja sõnavõtte kuulates talletas.

REIN RUUTSOO

Eesti kultuuripoliitilised põhivalikud ei erine paljuski majanduselu ees seisvatest valikutest. "Masuke" koos kärbetepoliitikaga on Eesti väikekultuuri jätkusuutlikkuse ja isetasuvuse probleemi senisest veelgi teravdanud.

Valitsus: ära mangu, käsi õieli!

Koalitsiooni vaatenurgast peetakse endastmõistetavaks, et kultuurilooljad ei tohi "käsi õieli" raha mangukas käia, vaid kultuur on üks tootmisharu. Kultuuris nagu mujalgi põrkavad Eesti tulevikunägemuses kaks põhilist arusaama: demokraatlik-kogukondlik, s.t jätkusuutlik; ja turumajanduslik fundamentalism. Paradoks on selles, et turumajanduslikult tõhus pole kultuuris ja veelgi enam väikekultuuris jätkusuutlik!

Demokraatlik-kogukondliku (rahvusliku!) põhikoetisega poliitika toetub jätkusuutlikkusele. Kultuur (sh kvaliteetkultuur) on keskne avalik põhihüve ja rahvuskultuuri arendamine, nagu ka põhiseadus seda sätestab, on meie riigi mõte! Turufundamentalismi kohaselt pole aga kultuuril, nagu ka kapitalil, kodumaad. Kultuur on üks tootjate olemusvõitluse tandreist, kus ellujäämisõigus on vaid tugevamail, neil, kes kõige edukamalt ja jõulisemalt kohanevad keskkonnaga.

Et ellujääjad on "tugevamad", on illusioon. Mitte "tugevus", vaid "keskkond" on turufundamentaalse mehhanismi võtmesõna. Selle kohaselt pole kultuuri keskkonnaks kultuuriväärtused. Nendeks saab eelkõige turg. Turumajanduskesksuse ja rahvuskultuuri prioriteedi vastuolu on olemuslik.

Paradoks on selles, et turumajanduslikult tõhus pole kultuuris ja veelgi enam väikekultuuris jätkusuutlik!

Hariduspoliitika õppetund

Kahest ühiskonnakäsitlusest juhtuvate erinevate strateegiate perspektiivikus on juba ammu paljastunud hariduspoliitika. Koguni sel määral, et lammutab juba valitsuskoalitsiooni. Isamaalaste-republikaanide tasuta hariduse lubadus jääbki, ilma et seda ei toetaks makspoliitika, populismiks.

Kuid "tasuta hariduse" loosung peegeldab väga olulist tõdemust - "isetasuv" haridus on ühiskonnale kõige kallimaks minev haridus! Tarbimisturg ei asenda väärtuspoliitikat (kust siis on tulnud olukord, et 20 aastat turuvõimu on majanduse peamiseks takistuseks muutnud haritud inimeste puudus!?). "Kassiülikoole" omast taskust rikkaks maksnud noored on töötud, Eesti majanduse pudelikaelaks on asjatundlike spetsialistide nappus.

Kultuuri "turumajandustamine" on reformerite pakutav tulevik. Selle üheks keskseks märksõnaks on "loomemajandus". Samasse tüürib ka Kaarel Tarandi ettepanek, et Kultuuriministeerium laiendaks Kultuurkapitali põhimõtteid kogu kultuurile. Kultuur muutuks seega projektipõhiseks!

Konkureeriva projektipõhise keskne probleem on järjepidevuse hävitamine. Selle eestkõnelejad kiidavad USA-d. Kui näiteks Clevelandil läheb hästi, siis palgatakse orkester sinna, kui aga Oklahomas head päevad, siis võetakse ta palgale seal! (vt PM).

Kultuur püsib ainult järjepidevuses

Väikesele ja napi omakapitaliga rahvuskultuurile on turufundamentalistlik mudel n-ö tugevasti tasakaalustamata keskkonnas, mille üks nähtav jõujoon on "Eesti-Soome telg", selgelt hukatuslik. Kultuuri kestvuse tingimus on selle järjepidevus. Eesti ei saa nähtavas tulevikus nii rikkaks, kui on Soome. Pisike "projektikultuur" ei konkureeri rikkamate riikide rahvuskeskse kultuuripoliitikaga. Helsingi pole Cleveland!

Turufundamentalistliku kultuuriideoloogia teine Achilleuse kand on see, et "tootjate", s.t loojate suhtes lastakse domineerima võistluslikkuse mõõdupuud. Turumajanduse fännajate lemmikmaksim - "tarbija on oma vajaduse parim ekspert" - ei päde üldse. Esiteks on "tarnijad" iseäralikud, anded on haprad, loovus on spontaanne. Teiseks - avatud turg ei tea palju midagi väärtustest, kuid oskab hästi lugeda raha. Kuid tänavatarbija on veel ebakompetentsem ekspert, kui ta on seda hariduses. Turukeskkonna eeliseväärtused pole tingimata esinduslikud kultuuriväärtused. Eelistused loob kasumlikkus ja reklaam. Mida ei õnnestu maha müüa - kas see siis polegi kultuur? Eesti kultuuri ei õnnestu kindlasti müüa suures mahus teistele, aga täna on juba selge, et seda ei suudeta müüa ka meile endile, mahus, et see ära tasuks. Projektimajandusele ja "loomemajandusele" jätkusuutlikku rahvuskultuuri ei raja.

Fotod: IVARI VEE

1

1 - Kultuurikogu esimees Raivo Raave

2 - Edgar Savisaar ja Vladimir Panov

3 - Tallinna Ülikooli professorid Rein Ruutsoo ja Raivo Palmaru

4 - Ettekandeid Kultuurikogul Salme Kultuurikeskuses kuulati huviga

5 - Kirjanik Aarne Ruben

6 - Keskerakonna aseesimees Enn Eesmaa ja Ajakirjanike Liidu peasekretär Ebba Rääts (keskel) koos tütreaga.

7 - Muinsusmees Jüri Kuuskemaa

2

3

4

5

6

7

ks!

EDGAR SAVISAARE TERVITUS

Kultuurikogu tervitama tulnud Tallinna linnaape ja Keskerakonna esimees Edgar Savisaar rõhutas, et näeb Kultuurikogu suurt potentsiaali Eesti kultuurimaastikul. Ta leidis, et järgmised neli aastat võiks kultuuriministri portfelli hoida just keegi Kultuurikogu ridadest.

"Palun kuulajatel hetke mõelda, tänu kellele sai alguse idee Keskerakonna Kultuurikogust. See oli muusik Tõnu Trubetsky," meenutas Savisaar. "Me kõik nägime, kuidas andekat kultuuriinimest tema poliitiliste vaadete tõttu hakati taga kiusama. Kiusati seepärast, et ta julges kõvasti öelda, mida Eesti asjadest arvab. Need tagakiusajad külvasid vaenu meie ühiskonda. Selline käitumine on lausa põhiseadusevastane ja me mõistame selle hukka."

Keskerakonna esimehe sõnul ei näinud Tõnu Trubetsky muud võimalust kui tagakiusamise tõttu poliitikat lahkuda, kuid tema idee kultuurist jäi kõlama. "Keskerakond ei lase aga iialgi vaenajatel häid ideid lämmatada. Me teeme seda, mida peame õigeks, ning tänu Kultuurikogu esimehe Raivo Raave eestvedamisele on Trubetsky idee reaalsuseks saanud!"

"Minu meelest peamegi alustama sellest, et üheskoos välja selgitada, mida oma kultuurilt ootame. Kas tahame jõuda selleni, et edukad oleksid vaid kitsad valdkonnad või selleni, et kultuur elaks üle kogu Eesti?" märkis Savisaar, "Meie eesmärgiks peab olema, et väikestes küldes säraksid igal õhtul tuledes rahvamajade aknad. Vaid rahvakultuuri õitseng üle Eesti annab võimaluse professionaalse ja maailmakuulsa kultuuri loomiseks."

Savisaar tõi oma kõnes välja, et Keskerakonna platvorm Riigikogu valimistel näeb ette kultuuri järjepideva riikliku toetamise jätkamist ning Eesti kultuuri tutvustamist maailmas; toetatakse ka kultuurikongressi kokkukutsumise ideed.

"Täna on siia kogunenud inimesed, kes tunnevad muret meie kultuuri edasise käekäigu pärast. See on algatus, mis võib saada heaks eeskujuks paljudele oma-sugustele. Lähenevate valimiste taustal sobib öelda, et miks ei võiks just täna siin Keskerakonna Kultuurikogu ridades olla see inimene, kes järgnevad neli aastat hoiab enda käes kultuuriministri portfelli," märkis Savisaar.

Keskerakonna esimees lõpetas ettekande Rooma filosoofi Seneca sõnadega: "Nii nagu muld, ükskõik kui rammus see kapoleks, ei saa olla viljakas harimiseta, nii ei saa ka inimõistus ilma kultuurita kunagi head vilja kanda." Kultuurikogu konverentsil esinesid ka Kultuurikogu esimees Raivo Raave, professorid Raivo Palmaru, Rein Ruutsoo ja Rein Müllerson, kirjanik Arne Ruben, muusikud Riho Rõõms ja Katrin Siska ning Keskerakonna aseesimees Enn Eesmaa.

Õigus omandile kodust tähtsam

Otepää usinad vallaametnikud tagastasid ühe natsionaliseeritud elumaja asemel kaks maja. Oma kodu kaotanud üüriline ei leia toetust politseilt ega kohustusüsteemilt.

VIRGO KRUGE
vaatleja

Omandireformi aluste seaduse (ORAS) kehtestamisest saab 13. juunil täis 20 aastat, kuid sellega tekitatud ebaõiglus pole lõppenud. Tookordsed poliitikutud lootsid kommunistliku ühiskonna kapitalistlikuks teha inimestele omandi andmise kaudu. Nõukogude võimu ajal natsionaliseeritud hoonete tagastamine omanikele või nende õigusjärglastele pidi aitama õiglasemaks muuta kogu ühiskondlikku süsteemi. Tehtu hinnaks olid kümnete tuhandete inimeste kaotatud kodud ja aastakümneid kestvad vaidlused. Järgnevalt näide ühest taolisest rippuma jäänud vaidlusest.

Maja natsionaliseerimisel võlad kustutati

10. detsembril 1940 natsionaliseeriti Otepää kinnistu aadressiga Turg 3. Koostatud natsionaliseerimisaktis on

hoones taastamistööd kokku 63,5 tuhande rubla eest ja Otepää Majavalitsuse bilanssi võeti kahekordne elamu 1949. aastal. 1966. aasta andmetes oli kahekordse maja (Võiduväljak 3) I korrusel suur kauplus ja II korrusel viis ametiruumi.

13. juunil 1991 võeti vastu omandireformi aluste seadus. 25. detsembril 1992 (reede) anti kommunaalelamu Lipuväljak 3A üleandjalt Otepää linnavalitsuselt (linnavalitsuse juhilt Aivar Nigol, astus Reformierakonda 07.07.2002) üle Otepää linnavolikogu omandusse (volikogu esimees Ilmar Haak, astus Reformierakonda 17.10.2002), et see Otepää linnavalitsuse määrusega nr. 177 anda 6. septembrist 1993 üle õigusjärgsetele omanikele (Ella Vaher ja Leida Pukk), kes võtsid hoone vastu alates 1. novembrist 1993.

Üleandmise akt Lipuväljak 3 hoone ja puukuuri kohta koostatati 18. oktoobril 1993. Selle allkirjastasid Otepää Tarbijate

VÕITLEJA: Tiiu Teder
jätkab võitlust oma kodu eest.

loetletud kinnistul asuvad hooned: elumaja äriruumidega, ait-laut ja kuur. Majal olid võlad Eesti Hüpotekipangas 2000 krooni, Otepää Ühispanngas 4200 krooni ja üks obligatsioon 5000 krooni. Võlgade kohta ei olnud tõendavaid dokumente, vaid ainult majahoidja Rudolf Waheri selgitused.

3. veebruaril 1941 natsionaliseeriti samal krundil asuv pooleliolev garaažiks ehitatud hoone ühes juurdekuulava ehitusmaterjaliga, mida oli laudade ja prussidena 8,11 tihumeetrit. Kogu ülevaadatud vara väärtus 880 rubla.

17. juunil 1943 koostatud teatelehel on muutusena ajavahemiku 1.01.1939 kuni 1.01.1943 kohta märges: "juurdeehitus vorstitööstuse hoone ühes autogaraažiga, aluspinna suurus 103 m². Kasutusse võetud 1. jaanuaril 1943. aastal." Pärast sõda tehti hilisemas

ühistu esimees Jaak Juurma ning Otepää linnavalitsusest Üllar Lehist. Hoone bilansiline jääkväärtus oli 6587 krooni.

Ühe maja asemel tagastati kaks

Neli päeva hiljem, 21. oktoobril koostatati uus akt ja anti

Tänaseks on tagastatud kahekorruselise elumaja Lipuväljak 3a lammutatud, et üks kingituse saanud omanikest saaks selle asemele ehitada senisest suurema hoonealuse pinnaga (kuni 300 m²) uue kahekorruselise üksikelamu.

samale määrusele viidates Ella Vaher'ile tagasi õigusvastaselt võõrandatud hoone Lipuväljak 3a koos kuuri ja kaevuga. Kui natsionaliseerimisele läks ainult üks kahekorruselise elumaja ja "pooleli garaažiks

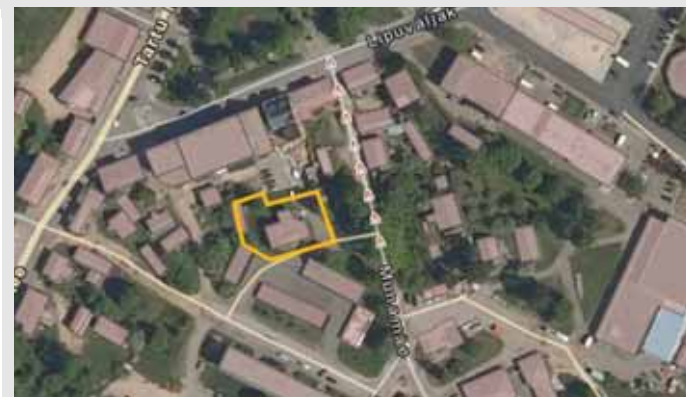

KINGITUS ÜHTEDELE, KOŠMAAR TEISTELE: Maja Lipuväljak 3a tagastati õigusjärgsetele omanikele koos üürnikega. Detsembris 2010 maja lammutati ja selle asemele kavatakse ehitada uus üksikelamu.

ehitatud hoone", siis Eesti Vabariigi omandireformi käigus tagastati omanikele kaks kahekordset maja, erinevate aadressidega (Lipuväljak 3 ja 3a).

10.02.1994 tegi tagastatud maja Lipuväljak 3a omanik Ella Vaher ettepaneku majas elavatele kodanikele sõlmida tema kui omanikuga üürileping. Üürilepingu sõlmisid kõik peale ühe (Tiiu Teder). Tema suhted omanikuga teravnesid ja 1997. aastal murdi tema korterisse sisse. Alles kolm päeva hiljem õnnestus elamispind politsei abiga vabastada, kuid sisse-murdmise toimepanijad jäid karistuseeta.

14. detsembril 1998 sõlmiti kinkileping Tartu notari Ree Milvere juures, millega tagastatud maja omanik Ella Vaher kinkis võrdsetes mõttelistes osades ühekorruselise elamu kolmele uuele omanikule. Kingitava vara väärtuseks hinnati 20 000 krooni. Kinkija esindaja kinnitas punktis 5, et kuni käesoleva lepingu sõlmimiseni pole lepinguobjekti kellelegi võõrandatud, panditud ega "ei ole kellelegi välja renditud ega muul alusel kasutada antud, samuti puuduvad kolmandate isikute õigused". Sellega vaikuti maha seal üürilistena elavad

Asendiplaani, Lipuväljak 3a (piirjooned on kollaselt).

kohaselt tagastati talle 21. oktoobril 1993 ühekorruselise elamu, elamispinnaga 222 m², kuur ja kaev, mille ta kinkis 14. detsembril võrdsete mõtteliste osadena edasi. Kohus jõudis 16.03.1999 seisukohale, et Ella Vaher ei ole vaidlusaluse korteri omanikuks ega üürile andjaks ja tal puudub igasugune nõudeõigus, kuna Tiiu Teder ei ole eluruumist Otepää Lipuväljak 3a korterist 3 alatiselt lahkunud ja seega puudub alus tema väljatõstmiseks vaidlusalusest eluruumist.

Erastamisõigusega jäänud kodanik Teder nõudis tagastamise tühistamist

Järgnevatel aastatel püsis vaikus, kuni üürnik Tiiu Teder esitas 7. mail 2010 Otepää vallavalitsusele avalduse Lipuväljak 3a tagastamise otsuse tühistamiseks. Ekspertiisi pidi ta tellima oma raha eest, sest toimus vallavalitsuse soovide kohaselt. Selgus, et hoonet Lipuväljak 3a on kolm korda ümber ehitatud. Seega ei ole hoone säilinud endisel individualiseeritud kujul. Ekspertiisi tegemise juures viibis Otepää vallavanem Aivar Pärl (Keskerakonnas 29.06.2009 kuni IRL-i astumiseni 27.01.2011).

Tõnu Jõgi Inseneribüroo OÜ

ekspertarvamus 6. aprillil 2010 mainib kolme eristatavat ehitusjärku, kahekordset hoonesa harja kõrgusega 6,4 kuni 8,3 meetrit ja kogu hoone tugevat amortiseerumist. Otepää omaegsel linnavalitsusel, kes maja tagastas, oleks pidanud tekkima kahtlus hoone endisel individualiseeritud kujul säilivuse kohta ja ta oleks pidanud tellima ekspertiisi. Paraku linn (isikutena Nigol ja Haak) seda ei teinud ja tagastas hoone koos seal elavate inimestega ning arvestamata pärast sõda tehtud parandustööid ja juurdeehitusi kunagisele poolikule ehitusele. Tänapäev on kõnealune 2-korruselise elumaja Lipuväljak 3a lammutatud, et üks kingituse saanud omanikest saaks selle asemele ehitada senisest suurema hoonealuse pinnaga (kuni 300 m²) uue kahekorruselise üksikelamu.

Omandireformi teostanud ametnikud võivad ennast kindlalt tunda, sest dokumentide ja töö vastu ei tundnud huvi Eesti õiguskaitses ega justiitsorganid. Paberil tähendas vaid ühe a-tähe lisamine aadressi (Lipuväljak 3 ja Lipuväljak 3a), et tagasi oli võimalik saada ühe asemel lausa kaks elumaja. Seda vastuolu natsionaliseerimise ja tagastamise paberites ei märganud (ei soovinud märgata?) notar ega kohtunik.

Tallinn 10130
Toom-Rüütli 3/5

www.kesknadal.ee

Aeg kuristikust eemale hoida

Postimees kuulutas majanduslooupooliku Andres Arraku arvamusiidriks. Miks nimetab Arrak meie majanduses toimuvat alati kas õigekeelset või paratamatuks? Nii mõnegi probleemi kohta on Arrak oma hinnangut väga kiiresti ja põhjendamatult muutnud. Miks? Tõsiasjadele otsa vaadates tundub: Arrak on õuelaulik ja jutupaunik. (Vabandan Arraku ees, sest selline olla on tema õigus, aga niisuguse suhtumise esiletõstmine on kuritegu Eesti riigi ja rahva ees.)

Mingil juhul ei saa rahul olla Ansipi-Laari hoolivust põlgava valitsemisega – see pole lihtsalt emotsionaalne hinnang, vaid Eesti riigi põhiseadusest tulenev iga kodaniku õigustatud ootus, et valitsejad ei sunni neid elatise leidmiseks riigist lahkuma. ("Kui te Eestis hakkama ei saa, valige endale teine riik" – ütles rahandusminister Jürgen Ligi Riigikogu kõnetoolist 03.05.2010.)

EV Põhiseadus nõuab: KÕIKUMATUS USUS JA VANKUMATUS TAHTES KINDLUSTADA JA ARENDADA RIIKI, MIS ON KAITSEKS SISEMISELE JA VÄLISELE RAHULE, ...MIS PEAB TAGAMA EESTI RAHVUSE, KEELE JA KULTUURI SÄILIMISE LÄBI AEGA. Ikka just siin, meie oma maal, pole Ansipi-Laari valitsused sellega hakkama saanud – frustreerunud rahvas lahkub riigist. See on kahjuks fakt! Valitsejate ja meedia poolt on häbematus nimetada hoolivust populismiks ja pidada ebapopulaarset tegevust ainuõigeaks.

Mart Laari esimese valitsuse pealoosungiks oli Eesti majanduse restruktureerimine. Siis maha

pandud rööpaid mööda oleme jõudnud võlaorjuse ja tööpuuduseni, rahva massilise lahkimiseni riigist. 20 aastaga on selgeks saanud, et need juhid ja rööpad viivad kuristiku poole, kuid vigu tunnustatud pole – ikka käib jutt: paneme kindlalt võidu poole edasi.

ON AEG ANDA HÄÄL ASTMELISE TULUMAKSU POOLDAJATELE!

Astmeline tulumaks on jätkusuutliku riigi ja rahva alus, sellisel tulumaksul on peale finantsmajanduslike omaduste kolm väga üldolulist positiivset omadust.

ESITEKS: astmeline tulumaks soosib ettevõtete juhtimisel kiire hõlptulu ihkamise asemel eneseteostust ettevõtte ja tootmise arendamise kaudu.

TEISEKS: astmeline tulumaks stimuleerib juba ettevõtte sees suunama enam tulu arendusse ja maksma töötajatele ühtlasema tasemega palka, sest pole mõtet enam mitte kellelegi ülikõrgeid palku välja kirjutada, kuna suur osa neist läheks maksudeks.

KOLMANDAKS: lisaks majandustegevuse efektiivsusele parandab astmeline tulumaks nii ettevõttesisest kui ka üleriigilist inimeste solidaarsustunnet.

Astmeline tulumaks ei paranda midagi üleöö, aga ta on ainus nähtav ja riikide praktikas järeleproovitud euroopalik meede tagamaks riigi jätkusuutlikkust ja jõukust, ning alles siis ka on, mida rohkem jagada. Ka meie suurmeedia võiks astmelise tulumaksu teemal rohkem artikleid avaldada või ise arutelu üles võtta.

Jaak Vihmand, Tallinn

Mõistus, tule koju! Hääletagem KE poolt

Olen üks neist paljudest, kelle kohta käivad Koidula sõnad "Eesti muld ja eesti süda, kes neid suudaks lahuta". Olen üks neist eesti põlistalude lastest, kellest käisid üle sõjad ja küüditamine. Meid tehti puu-paljaks. Aga me elasime kõik üle. Täna aga olen oma maa ja rahva pärast rohkem mures kui siis. Tõllal ei saanudki see teisiti olla, täna aga peab teisiti olema. Siis küüditasid meid võõrad, aga täna reedavad omad. Siis olime üks rahvas üle kõigi aegade, aga nüüd on meid jagatud mustadeks ja valgeteks – seda selleks, et jagamisega kaasas käiva vägivaldaine abil pääseda võimu juurde. Võim, kes vägivaldselt on jaganud meie rahva ja Eesti kaheks, ei saa meie oma olla. Elame keset vägivalda, keset üht ja suurt reformikate poliitilist eesmärki – jääda ja valitseda. Keset hämamist, et kui hästi me elame ja kui õnnelikud me oleme. Leiba ei võeta meil laualt korraga, vaid hiilides ja tükkihaaval – makskuorma pideva tõstmise kaudu. Kunagine riigikoguliige Jüri Toomepuu oli üks nendest, kes hoiatasid tänase valitsusseltskonna võimu juurde pääsemise eest. Ta tegi seda suure südamevaluga ja veenmisjõuga, kuid oma suures vabadusetu-

nas ning usus inimesse ja iseendasse ei võtnud me seda hoiatust nii dramaatiliselt kui oleks pidanud. Pealegi olime üle elanud nõukogude ajad ega uskunud, et võib veel midagi koletumat olla.

Nüüd on rong jaamast välja sõitnud. Paljude eestimaalaste sinisilmsus ühelt poolt ning maailmaklassi kuuluv propaganda ja psühhoterror teiselt poolt on teinud oma töö. Nüüd on üle jäänud veel vaid vigade parandus. Kas jätkub meie rahval jõudu ennast vabaks nõuda? Veelkord vabaks laulda?

Et ma poleks paljasõnaline, olgu välja öeldud: tänased võimuparteid ning "Postimees", kes ei tee oma tööd halvemini kui Juku-Kalle Raid, mõned teised suuremad väljaanded, osaliselt ka õiguskaitseorganid, televisioon, raadio jne on tagunud ühte värvasse nagu nad polekski enam nemad ise. Ja seda selleks, et mitte milleski süüdi olevat Keskerakonna esimeest Edgar Savisaart kohtu asemel süüdi mõista, lausa lintšida.

Sisuliselt on see riigi kätega sekkumine erakondade mudamaadlusse, et aidata Reformil ja IRL-il saavutada oma poliitilisi eesmärke. Vihkamine on

Eestis muudetud normiks, lausa kohustuseks.

Juba pannakse sündivatele lastele külge hinnasilt – diskrimineeriva emapalga vili. See meenutab tõuaretust – ellu jäetakse soovitud tõulisi omadusi edasikandvad järglased.

Mis saab edasi?

Pole ühtki märki, et Postimehe toimetuse lõpetaks kuritegeliku laimu tootmise. Paljud mu sõbrad ja, arvan, et mitte ainult nemad, on lõpetanud nii Postimehe tellimise kui ka lugemise. Allkirjutanu on seda juba ammu teinud. Nii võib juba õige pea saabuda aeg, kus selle lehe lugejaskond üpris kokku kuivab.

Kes peaks meie elu paremaks tegema? Keegi peab ometi alustama. Olgem ausad, parem osa meist on sellega juba ammu alustanud. Need on tänased ja eilsed ülikoolilõppejõud, poliitikud, inimesed kõikidelt elualadelt. Ajalehtedest on seda teinud Kesknädal. Sellega on alustanud ka Õhtuleht. Arvamuste ja seisukohtade paljusust peab olema!

Paul Hank
Antsla, Võrumaa

Kommunist Laar

Eelseisvate valimiste suurim ootamatus on olnud Isamaa ja Res Publica Liidu kommunistlik kampaania. Seni end rahvuslik-konservatiivse parteina reklaamitu tuli välja pesuehtsa kommunistlik-sotsialistliku sõuga, kus valijatele lubatakse igasuguseid tasuta asju.

Mart Laar, kes kunagi lubas pensione vähendada, räägib nüüd uutest pensionidest. Mart Laar, kes likvideeris Eesti põllumajanduse, lubab rahvale tasuta asju. Viimati mäletab külarahvas sellist punapropagandat isakese Stalini ajast.

Olen mõelnud, et kui saadaks õige Mart Laari valimislubadused Ameerikasse – Laari sõpradele, senaatoritele ja kongresmenidele, vabariiklastest veteranidele. Usun, et Ameerika veteranid kargaks Laarist eemale kui saatana, sest viimati esines Ameerikas selliste loosungitega kommunistist neegritar Angela Davis.

Usun aga, et kõige huvitavam on siin see: kellel küll õnnestus IRL-i sellist fopaad tegema panna?

Kas jälle Kremli PR-meis Igor Mintussov? Too tiirles omal ajal aktiivselt Res Publica "poistebändi" ümber, kes nüüd on IRL-is võimu võtnud.

Siis oleks Laarist küll kahju – Kremli PR-mehed on suutnud aväärse Euroopa Rahvapartei panna tantsima Kremli pilli järgi ning on nüüd sõna otseses mõttes Laari üle nalja heitnud?

Ja Res Publica "poistebändi" liige, IRL-i tänane peasekretär Ken-Marti Vaher räägib veel sellest, et Savisaare tegevuses on "riigireetmise tunnused"! Rahvasuu ütleb, et kes teistest halba räägib, see ise on!

Nüüd, kus märgid näitavad, et Res Publica bänd on n-õ süssaniniit teinud ning konservatiivid punasohu vedanud ja naerualuseks jättnud, on Laar järsku siblima hakanud. Viimati kisas ta, et tema Keskerakonnaga samasse valitsusse ei lähe. Oh sa vaene pump-püssimees, kes koos sinuga valitsusse mine misest enam unistabki!

Max Kaur

Kassivalgus

On päevavalgus, on lambivalgus, praegu on külluses lumevalgust. Eestis juhatahi uhkelt, valgusmängudega sisse hiina kalendrisse kuuluv valge kassi aasta. Tegelikult teame juba ammu, et üks kõrge Hiina riigitegelane ütles: see pole tähtis, mis värvi on kass, – oluline on, et ta hiiri püüaks. Nii polegi tähtis, miskarvaline meedia rahvale teateid vahendab, vaid see, keda ja kuidas ta teenib. Eks siinkohal tasu ikka ja jälle meelde tuletada ühe propagandafüüreri Joseph G. ütlemist: kelle käes on ajakirjandus, selle käes on avalik arvamus; kelle käes on avalik arvamus, selle käes on õigus; kelle käes on õigus, selle kätte läheb võim.

Juhtub sedagi, et mõningaid uusi ja vanu teateid ei tahetagi rahvale teada anda ning kui need siiski teatavaks saavad, tuleb pahandusi mõnede asutuste töötajatel – siis ei aita neid avaldamisele pandud piirangud ega suitsa salastamine. Hea näide on Wikileaks: mida teab rohkem kui üks inimene, pole enam saladus. Käesolev aasta on toonud eestimaalastele palju huvitavat ning see jada muudkui jätkub. Algas kõik sellega, et läksime üle uuele rahale – eurole. Lausa lauluga: "Ei me ette tea, mis euro meil" tuua võib!.." Mõnes riigis aga juba

teatakse, sest nendekandis on see imeraha tekitanud "teatud probleeme".

Märkimisväärseks kujunes presidendipaari Rootsis-käik. Meedias laiutus vaimustus viltmütsisse-astumisest, mis olevat ikka palju pehmem ja vaiksem kui ämbrisestamine ega tohi kedagi häirida. Visiidi raames toimunud teenekamate rootslaste helde autasustamine Eesti teenetemärkidega teenis ära vastakaid arvamusi. Kogunisti Eesti Ekspress märkis 27. jaanuaril, et president andis Maarjamaa Risti kolmanda klassi Swedbanki juhibe - "Eesti majanduse röövlile". Mis sest - olen kuulnud, et mõnele maanteeröövliile olla antud isegi Nobeli preemia. SEB mehi aga ei autasustatud - panku palju, nende seast tuleb valida ikka parim.

Kui aga keegi pole tunnustust leidnud valitseva juhtkonna poolt, võib ta ise endast märku anda. 27. jaanuari Postimehes kinnitas LHV panga asutaja Rain Lõhmus: "Mind kasum väga ei huvita!" Eestis kaks panka asutanud praegune Šveitsi maksumaksja väidab, et peamine ei olegi kasumit teenida. Mõni imestab aga seepeale: kas selline ikka on usaldusväärne pank?

Artur Kotkas

Miks pidada nõiatralli?

Eestimaal usaldatakse Edgar Savisaart, kelle panus taasiseisvumisse ja vabariigi arengusse on olnud määrav. Ka opositsiooni juhtimine on demokraatiaprotsessi tähtis osa, millega ta on rasketes tingimustes hästi toime tulnud, ebademokraatlike vastaste põlgust pälvides.

Ilmne on see, et Savisaare kui Tallinna linnaape suhted ühega naaberriigi mõjukamatest administraatoritest oleks normaalsetes oludes kasulikud kogu riigile. Praeguse režiimi arust aga on see kuritegu. Saada kriisiajal annetust poolleioleva kiriku jaoks on üldtuntud humanismiakt. Aga meil pöörati see valimiseelseks poriloomimiseks tuveva vastase pihta, järjekordseks vene kaardi

lõõmise katseks.

Tõnismäe monumentiga ette võetud provokatsioon (teisiti ei saagi seda kurja ja rumalat tegu nimetada) valusasti solvas fašismi vastu võidelnuid, nende peresid siin- ja sealpool Eesti piiri. Ja nüüd siis veel viimane provokatsioon – kodumaiste mustamisspetside väljamõeldis! Kes teie, härrad mustajad, ise olete, kui kasutada juriidiliselt ebapädevat mõistet "mõjuagent"?

Ansipit on süüdistatud bolševismis, eriti seoses Tartu tudengite meelevaldusega. Aga ta ju oli parteiline boss? Ja on ka selge, et "orgkuisimustega" tegelemine eeldas kaadrikuisimustega tegelemist ja see omakorda vajadust KGB-ga kooskõlastamise järele - teisiti ju

asju ei aetudki. Kas ta on siis mingi kadunud bolševismi agent? Ei usu! Ilmselt ikka seesama konjunktuurne mõtlemine viis teda komparteisse ning aitas ka Reformi ja valitsuse etteotsa. Aga bolševistlikud krutskid jäid talle külge ja veavad ära demokraatia teelt. Ajendas ka tahtmine rehabiliteerida end kuritegelikust bolševismirežiimist: "Vaadake, kui hea ja patriootiline ma olen vabariigi suhtes!" Juba sellepärast ei tohiks kategooriliselt temasugust riigitiituri juurde lubada, sest ta ju kahjustab riigi mainet.

Konjunktuurse ja ambitsioonika Ansipi kohta öeldu ei puuduta "endisi" üldiselt. Need ju enamuses ka režiimi patused ohvrid. Minagi nende hulgas. Noorena

olin rumal ja bolševik – sain nõukakasvatuse sõjalis-patriootilistes oludes, Venemaa tagalas; vanemas eas – harituna ja elupraktikaga, olin bolševismivastane. Ja neid EKP-s oli, eriti peale 1960. aastaid.

Tean, kuidas parteisse ei tahetud astuda ja kuidas sinna kergelt ei võetud - eriti intelligenti esindajaid. Öeldi: "Need ju tahavad parteisse karjerismi eesmärgil!" Partei oli liikmepiletitega õigusetu, manipuleeritav, inertne mass. Pole kahtlust, et enamus pooldas Eesti Vabariigi taassündi ning nii mõnigi kord riskeeriti Eesti taasiseisvumise nimel eluga Eesti, Liidu ja rahvusvahelisel tasandil.

Hääbuv majandus, töötus, kasvav

vaesus, spetsialistide ja noorte pagemine maal on eurosooni astumise tingimuste täitmisega kaasnev nähtus. Eelarvet osati diktaatorlikult, elementaarset eetikat eirates, kärpimistega ornungis hoida. Riigi siseelu aga lasti vabaturu stiihiasse. Täieliku kol lapsi ohus ansiplik režiim realiseerib oma juhi ambitsioonikust tuttavalt bolševistlikul kombel – opositsioonilisse Keskerakonda suhtutakse kui klassivaenlasesse. Vaid seina äärde veel ei panda.

Teistesse erakondadesse suhtumine on vastavalt vajadusele ja võimalustele, kuni likvideerimiseni välja (partei juht kohtupinki, kõik muu soodustamine või laimine käib propaganda abil).

Samuti kui kunagist "klassivaenlase"- või "rahvaenlase"-siltide külgekleppimist harrastatakse ka nüüd "venemeelsuse", "endiste", "Vene mõjuagendi" jne siltide pealepanekut.

Eesmärgil tõsta Ansipi ja Reformierakonna reitingut ning vaenlase sõduri ja mõjuagendi alase provokatiivse nõiatralliga teritatakse "patriootilist vaimu". Propaganda, millesse on kaasatud valitsusorganid ja millest võttis osa ka president, on kui viimase tõe kuulutaja. Valitseb vaimu diktatuur. Need ju on bolševismi ehk – tänapäevaseks – korporatiivse diktatuuri hääled.

V. Peterson, Harjumaa

Oma kodus võõras

Niisugust hukkamõistvat pealkirja kandis 1984. aasta 21. ja 22. märtsil Tartu ajalehes Edasi ilmunud ülevaade ühest Eesti poliitiliste protsesside ajaloos eriti kustumatu tuntuse omandanud kohtupidamisest -- dissidentide Arvo Pesti, Heiki Ahoneni ja Lagle Pareki üle. Kirjutatu autoriks oli tavalugejaile tundmatu Jaak Kalju.

(Samanimeline, tundub, et ülihästi informeeritud kirjutaja naelutas samu teisitimõtlejaid ja nende Nõukogude-vastaseid aktsioone salvavate hinnanguite abil "häbiposti" ka 21. märtsi 1984. a. ajalehes Kodu-maa.)

1984. aasta 12. septembri Edasis võis toosama Jaak Kalju eriti parastavalt kuulutada (seda tõendab teate silmahakkav paigutus esiküljel), et aprilli keskel oli ENSV Ülemkohus lõpuks mõistnud 45-aastasele tartlasele Enn Tartole kümneaastase vabadusekaotuse Nõukogude-vastase agitatsiooni ja propaganda eest. Ühtlasi rõhutatakse, et kuna paha Tarto mõisteti nõukogudevastase tegevuse eest süüdi juba kolmandat korda, tunnistas kohus ta eriti ohtlikuks retsidivistiks ning määras karistuse kandmise kohaks erirežiimiga paranduslike tööde koloonia koos järgneva asumisele saatmisega viieks aastaks.

Selline oli tollane ametlik ühiskonnakäsitlus, mida Jaak Kalju põhjalikult põhjendas ja igatpidi õigustas, võttes Tarto ja tema kaaslaste saaga kokku nii: "Jääb üle lõpetada käibetõega: ideoloogiatöös ei ole ebaolulist, teisejärgulist, pisa-asju. Niisamuti pole kedagi, keda ideoloogiavõitlus ei puudutaks. [...] Enn Tarto grupp kujutles end maailma kujundajate ja mõjutajate rolli, milles nad paraku väga abitud välja nägid. Tegelikult oli see grupike Lääne eriteenistuste kihutustöö kõige tänuväärsem objekt - kõige vastuvõtlikum, kõige kodu(maa)vaenulikum." Jaak Kalju iseloomustas süüdimõistetuid nii: "Käputäiel "inimõiguste eest võitle-

jail" polnud sidemeid ei töölistega, keda nad sootuks pelgasid, ega ka intelligentsiga, keda pigem põlgasid." Nende süüd - ENSV kohta teadete saatmist Läände, Eesti Rahvusnõukogu tegelastele, kes vahendasid seda infot Ameerika Häälde ja Vabadusraadiosse ning kellelt oodati tasu kui moraalist kui ka materiaalist toetust - ei pea Jaak Kalju mõttekaks tsiteeridagi, leides vaid: "Iseloomulikud on read: "Rahvuslipud lehivad üle kogu Eesti Soome lahest Läti piirini. Sini-mustvalge Eesti rahvuslipu heiskamine on muutunud igapäevaseks asjaks. Seintele ja lumele on kirjutatud hulgaliselt hüüdlauseid." Jäägu nende hõisete väljanaerjajaks taas Eesti elanike endi kogemus."

Ajastud muutuvad, Jaak Kalju jääb

Eelmise (16.2.2011) Kesknädala artiklis "Savisaare vastaste usaldusväärtusest" (autor Karl Lust) osutatakse sellele persoonile üpris otsesõnu: "Mida tähendab sõna "mõjuagent"? [...] Siinkohal meenuvad PM [Postimehe] eelkäija "Edasi" laimavad ja sageli põhjalikud artiklid poliitilistest süüdimõistetutest. Jäägu ütlemata ajakirjaniku nimi, keda KGB neile protsessidele usaldas lasta ning kes selle ajalehe juures praegugi töötab. Salateenistuste usaldus väljaande suhtes püsib. Nüüd naudib ta Eestis monopoli Wikileaks'i dokumentidele ja nende tõlgendamisele."

Kas olla Lustiga solidaarne ja jättagi selle salapärase ajakirjaniku nimi siinkohal välja ütlemata? Ja arvestamata Lusti

teravat võrdlust praeguse Postimehe kohta? Lust: "Oma-aegsest usaldusväärsusest ja üldiselt väga inimsõbralikust linnalehest on saanud julm, ebanimlikust propageeriv parteileht, mis kuulub väliskapitalile. Oma vaimult sarnaneb ta leninliku "Pravdaga"; eetilise tõe ja tõelikkuse kohta on vene keeles hoopis teine sõna: *istina*." Aga need, kes ei suuda Jaak Kalju andestada rohkem kui veerand sajandit tagasi kirjapandut, ei taha ega suuda rahulikult pealt vaadata. Nii

sugu kirjasaatjad, näikse ajakirjanikud ise olevat tõmbunud tagaplaanile ning piirdunud ühiskonnas ringlevate suuniste, seletuste, sajatuste jms vahendamisega. [...] Kas toimetusetöötajal saab üldse olla oma seisukohta? Me oleme ju ametisse kutsutud mitte oma isiklike, vaid ühiskonna häälte kandmiseks. Meie, ajakirjanikud, oleme partei peamine relv. ("Relva" asemel soovivatksin küll kasutada mõnd rahumeelsemat sõna: relvade seostub eelkõige võitlus

Tartus "Postimehe" (vahepeal "Edasi") toimetuse kõrval kõrgub Konstantin Pätsi algatusel 1935. a poliitilistel põhjustel ametist kõrvaldatud peatoimetaja, Rahvusliku Keskerakonna juhi Jaan Tõnissoni (1868-1941?) ausammas.

tuligi Kesknädala toimetusse n-õ grupp seltsimehi, kaasas ligi veerand sajandit vanade lehelugude koopiaid, mille abil tõestada oma hinnangut praeguse Postimehe kohta. Paar aastat hiljem, 17. oktoobril 1987 kirjutab Edasi rubriigis "Viseerimata veerud" Mart Kadastik mõndagi, mis tänagi aktuaalne: "Tahaks selgemalt väljendada ajakirjanike endi suhtumist ümbritsevasse. Praegu, mil ärrganud on kõik-

vaenlase vastu, meie parteiline ajakirjandus on aga ilmselt suunatud omadele.) Miks see relv siis ikka on nii tagasihoidlikuks jäänud?" Kurb on olla võõras, ilma austuse ja toetuse ka oma kodus - nii võttis ammudel aegadel olukorra kokku Jaak Kalju. Mida võiks ta täna arvata? Kas nõnda ollaksegi ka oma kodus võõras?

KESKNÄDAL

Positiivne uudis

Vaatamata lähenevatele valimistele ja üha ägenevale valimispropagandale üllatas valitusmeelne Postimees positiivse ja neutraalse uudisega "Majanduseksperdid: Eestile võib sobida ka astmeline tulumaks". Üllatus-üllatus, kas tõesti hakkab jää liikuma! Lääne targad ökonomistid ja meie kohalikud analüütikud vaevad seal astmelise tulumaksu nii poolt-kui ka vastuargumente. Asjatundmatule jäi ka mõni moment silma: näiteks väidetakse olevat ühtlase maksumäära eelise selle lihtsus. Aga kas seda saab siiski tänapäeva arvutustehnika taset arvestades tõsiseltvõetavaks pidada, kui mäletame, et meie esivanematest raamatupidajad juba esimese Eesti Wabariigi aegu oma puunuppudega "arvutil" suutsid vist tosin tulumaksuastet ilusasti välja

rehkendada. Vaagitakse küll väiksema sisetuleku saajatele senisest madalama maksumäära kehtestamist ja ka tulumaksuvaba miinimumi tõstmise võimalust. Kahtlust tekitab väide, et võidakse eelistada töötamise asemel elatuda sotsiaaltoetustest(?). Välismaal, kus töötu abiraha võib võrduda isegi miinimumpalgaga, on see oht reaalne. Aga meil - neid sandikopikaid küll keegi tööle eelistama ei hakka. Huvitava arvu leidsin - öeldakse, et Eesti riigikassasse laekus tulumaksust eelmisel aastal vaid viis protsenti kõigist riigituludest ehk vaid 192 miljonit eurot. Nii juriidilise isiku tulumaksust, sotsiaalmaksust, käibemaksust kui ka aktsiisidest laekus suurem summa. Need on nüüd küll need küpsenud viljad, mille õisi

hakkas kasvatama juba Siim Kallas, kui ta oma tookordses valimisreklaamis "Eesti Pass tulevikku" kirjutas: "Meie peamiseks majanduspoliitiliseks kavaks on üksikisiku tulumaksu määra langetamine 26%lt 20%le... Kui riik võtab vähem raha tulumaksuks, jääb kodaniku taskusse selle võrra rohkem. Rohkem raha kodaniku rahakotis tähendab inimese jaoks rohkem vabadust." Paraku jättis Siim Kallas mainimata, et kellele jääb rohkem raha ja vabadust - kas nendele, kes niigi jõukad, või miinimumpalga saajale? Pealegi teame ju, et riigikassa jäi nüüd tühjaks ja see tuligi korvata lakke tõstetud aktsiiside ja käibemaksudega, mis just vaese inimese rahakoti pihta kõige valusamini löid. Kui ma ei eksi, siis eesmärgiks seati hiljem veel ju tulumaksu langetamine. 18 protsendini.

Sealt edasi polegi palju - jõuamegi Venemaa 13 protsendini. Nagu Postimehe tabelist ilusasti näha, arenemisruumi meil veel on: Slovakkia 19%, Tšehhi 15%, Bulgaaria 10%. Aga eeskujuks pakun hoopis Euroopa jõukad kodanikud, kes on solidaarsed nõrgematega - nende astmelise tulumaksu kõrgema astme protsendid on: Prantsusmaa 40%, Suurbritannia 50%, Sloveenia 41%, Rootsi 25%, Poola 32%, Iirimaa 41%, Soome 30%, Belgia 50%, Portugal 42%, Saksamaa 45%, Holland 52%(!). Rootsi kohta niipalju, et nendel oli ka ligi 50%, aga vist tahtsid nad maise paradüüsi tiitlist lahti saada, sest illegaalsete migrantide tulv paisus neil hirsuureks.

Udo Knaps
Märjamaa, Rapla maakond

TALLINNA TV

28. VEEBRUAR – 6. MÄRTS

ESMASPÄEV, 28. VEEBRUAR

09:55 KAVA
10:00 TeTeVeke: multifilm*
10:15 Terve tervis*
10:45 Kultuuritehas*
11:15 Eesti lövid*
11:35 Dokumentaalfilm. Vabaduse väljak vabaks!*
12:20 Mälumäng: Kes seljatab Tallinna?*13:20 Kuum ja terav*
14:00 Birgitta festival 2010*
16:10 InfoTV
18:55 KAVA
19:00 TeTeVeke: multifilm
19:15 Dokumentaalfilm. Rein Otsason ja tema aeg*
20:00 Pealinnapilt
20:30 TÄNA. Pealinna uudised
21:00 Üksinda ja sõltumatud. Riigikogu valimised 2011. Valimisringkond nr. 1
22:00 Valentinipäeva laulukonkurss
23:30 KAVA
23:35 Pealinnapilt*
0:05 TÄNA*
0:35 Üksinda ja sõltumatud.*
1:35 Valentinipäeva laulukonkurss*
3:05 InfoTV

TEISIPÄEV, 1. MÄRTS

09:55 KAVA
10:00 TeTeVeke: multifilm*
10:15 Dokumentaalfilm. Rein Otsason ja tema aeg*
11:00 Pealinnapilt*
11:30 TÄNA*
12:00 Üksinda ja sõltumatud. Riigikogu valimised 2011. Valimisringkond nr. 1
13:00 Valentinipäeva laulukonkurss*
14:30 InfoTV
18:55 KAVA
19:00 TeTeVeke: multifilm
19:15 Eesti lövid*
19:35 Luubi all
19:55 Dokumentaalfilm. Kunstnik Jaan Klõsheiko
20:30 TÄNA. Pealinna uudised
21:00 Üksinda ja sõltumatud. Riigikogu valimised 2011. Valimisringkond nr. 2
22:00 Orbudekodu
23:45 KAVA
23:50 Luubi all*
0:10 Dokumentaalfilm. Kunstnik Jaan Klõsheiko*
0:45 TÄNA*
1:15 Orbudekodu
3:00 InfoTV

KOLMAPÄEV, 2. MÄRTS

09:55 KAVA
10:00 TeTeVeke: multifilm*
10:15 Eesti lövid*
10:35 Luubi all
10:55 Dokumentaalfilm. Kunstnik Jaan Klõsheiko*
11:30 TÄNA*
12:00 OTSE: Linnavalitsuse pressikonverents
12:30 Üksinda ja sõltumatud. Riigikogu valimised 2011. Valimisringkond nr. 2
13:30 InfoTV
16:30 Tallinna Noorte TV
17:00 InfoTV
18:55 KAVA
19:00 TeTeVeke: multifilm
19:20 Terve tervis
19:30 OTSE: TeleTallinn. Studios on linnapea Edgar Savisaar
20:30 TÄNA. Pealinna uudised
21:00 Üksinda ja sõltumatud. Riigikogu valimised 2011. Valimisringkond nr. 3
22:00 Fido
23:35 KAVA
23:40 Terve tervis*
23:50 TeleTallinn*
0:50 TÄNA*
1:20 Fido
2:55 InfoTV

NELJAPÄEV, 3. MÄRTS

09:55 KAVA
10:00 TeTeVeke: multifilm*
10:20 Terve tervis*
10:30 TeleTallinn*
11:30 TÄNA*
12:00 Üksinda ja sõltumatud.3*

13:00 Tallinna Noorte TV*
13:30 InfoTV
18:55 KAVA
19:00 TeTeVeke: multifilm
19:15 Koos parima sõbraga
19:30 KodanikuTV. Sõdamelt ära
20:00 Pealinna elu. Juhan Hindov
20:30 TÄNA. Pealinna uudised
21:00 Üksinda ja sõltumatud. Riigikogu valimised 2011. Valimisringkond nr. 4
22:00 Sosin
23:35 KAVA
23:40 KodanikuTV. Sõdamelt ära*
0:10 Pealinna elu*
0:40 TÄNA*
1:10 Sosin
2:45 InfoTV

REEDE, 4. MÄRTS

09:55 KAVA
10:00 TeTeVeke: multifilm*
10:15 Koos parima sõbraga*
10:30 KodanikuTV. Sõdamelt ära*
11:00 Pealinna elu*
11:30 TÄNA*
12:00 Üksinda ja sõltumatud 4*
13:00 Dokumentaalfilm. Kunstnik Jaan Klõsheiko*
13:35 InfoTV
18:55 KAVA
19:00 TeTeVeke: multifilm
19:10 Terve tervis
19:20 Kuum ja terav.
20:00 Kultuurimeeter.
20:30 TÄNA. Pealinna uudised
21:00 Mälumäng: Kes seljatab Tallinna?
22:00 Teise mehe pea, 6/6
22:40 Surmani koos
00:15 KAVA
00:20 Terve tervis*
00:30 Kuum ja terav*
01:10 TÄNA*
01:40 Surmani koos*
03:15 InfoTV

LAUPÄEV, 5. MÄRTS

09:25 KAVA
09:30 TeTeVeke: multifilm*
10:00 Hommikukohv.
10:30 Kultuurimeeter*
11:00 Luubi all*
11:20 Terve tervis*
11:30 Garaažist välja*
12:00 Teise mehe pea, 6/6*
12:40 Surmani koos*
14:15 Valentinipäeva laulukonkurss*
15:45 InfoTV
18:55 KAVA
19:00 TeTeVeke: multifilm
19:15 Terve tervis*
19:25 Dokumentaalfilm. Kunstnik Jaan Klõsheiko*
20:00 Pealinna elu*
20:30 TÄNA. Pealinna uudised
20:45 Garaažist välja
21:15 Elizabeth I, 2. osa
23:05 KAVA
23:10 Teise mehe pea, 6/6*
23:50 Garaažist välja*
00:35 Elizabeth I, 2. osa*
02:25 InfoTV

PÜHAPÄEV, 6. MÄRTS

09:25 KAVA
09:30 TeTeVeke: multifilm
10:00 Terve tervis
10:30 Hommikukohv*
11:10 Kultuurimeeter*
11:40 Mälumäng: Kes seljatab Tallinna?*
12:40 Garaažist välja*
13:10 Elizabeth I, 2. osa*
15:00 InfoTV
18:55 KAVA
19:00 TeTeVeke: multifilm
19:15 Eesti lövid*
19:35 Hortus Musicus Väravatornis
20:30 TÄNA. Pealinna uudised
20:45 Püha Anna ime
23:25 KAVA
23:30 Hortus Musicus Väravatornis*
00:25 Püha Anna ime
03:05 InfoTV

Ilvi Cannon: „Hoia tervist, ole aus, pea meeles vanasõnu ja armasta.”

Intervjuu Välis-Eestist Kodu-Eestisse elama asunud Ilvi Jõe-Cannoniga (ning ka kõrvalleheküljel asuv Mati Hindi aastatuhandeid üldistav mõtisklus) ei ilmu mitte juhuslikult vabariigi aastapäevale pühendatud numbris. Mõlema puhul on tegemist Eestile pühendunud inimestega, keda ühendab teatav globaalsus ja suur empaatiavõime, samuti isiklik ühiskondlik kogemus, mis kõik on ületanud riigipiire ja lõpuks kokku saanud siinsamas Eestimaal. Palju õnne armsa isamaa 93. sünnipäeva puhul nii Ilvi Cannonile ja Mati Hindile kui ka kõigile lugejatele!
Kesknädala toimetus

* Lugupeetud Ilvi Jõe-Cannon, Te tuletasite ennast eesti lugejale meelde 21. jaanuaril Delfi portaalis. Saite märkimisväärselt tähelepanu ja rohkeid kommentaare oma arvamusele „Miks Savisaare ümber on kõma, Sildami või Krossi ümber aga mitte?“. Oma artiklis ütlete, et „meie riigis kehtib neoliberalse poliitika tagajärjel plutokraatia (rahavõim – Toim.) ja kui me seda poliitikat ei muuda, ei ole Eestist mõnda aega häid uudiseid oodata“. Mida peaksime esmajoonel muutma? Kas valimised võiks midagi muuta? Mis Teid Eesti elus kõige rohkem häirib?

Arvan, et meie ohjeldamatut majanduspoliitikat tuleb muuta. Näeme selle poliitika tagajärge mitte ainult Eestis, vaid ka mujal Lääne kultuuriruumis, ning on selge, et kihistumine on viimase 20 aasta jooksul süvenenud. Sellist situatsiooni nimetatakse plutokraatiaks. Kuigi peaaegu 10 aastat tagasi sotsiaalteenadlased osutasid Eesti ühiskonna ohtlikule nõrgenemisele (kaks Eestit), ei võetud ette samme, et pidurdada dispariteeti.

Valimised iseendast ei muudaks midagi, kui valitavate hulgas puuduvad ettepanekud, mis muudaks suunda. Praegune valimiskampaania näitab, et erakondadel pole visiooni ega julgeid ettepanekuid, mis konstruktiivselt arendaks meie majandust ja kultuuri. Minu meelest oleks meie rahvale loomulik kuuluda Põhjamaade kultuuriruumi tänu meie geograafilisele asendile, ajaloole ja traditsioonidele. Selleks, et jõuda Põhjamaade kultuuriruumi, on vaja muutust. Olen kindel selles, et mida rohkem me sisemiselt võtame omaks väärtused, millega Põhjamaade riigid on järjepidevalt heaoluriikide ja kõige vähem korrumpeerunud maade hulgas, leiaks lahendusi paljud meie hädad. Mis mind häirib Eestis kõige

rohkem? Olen iga päev õnnelik, et Eesti on taas iseseisev riik pärast pikka pimedat ööd. Aga mis häirib, on see, et meil on kujunenud eliit, kes on kiilunud end tippu kinni ega taha uusi tulijaid ligi lasta. Viimases Sirbis (18.02.11) TTÜ professor Kuno Janson käsitleb seda teemat kaunis põhjalikult (soovitan kõigil tema artiklit lugeda).

* Mäletan, et tulite Eestisse laulva revolutsiooni kõrglained, olite ühiskondlikult hästi aktiivne, aga rohkem olite vist seotud Eesti Kongressi kui Rahvarindega. Kas Teile ei tundu, et tänases Eestis on mõlemad pooled rohkem või vähem õnnetud – rahvarindelased ütlevad, et „sellist Eestit me küll ei tahtnud“, ja vaevalt et eestikongresslasedki nii väga õnnelikud on selle üle, mis toimub. Kas usute, et need kaks vabaduse tulles lahku löönud tiiba – rahvuslased ja keskerakondlased – võiksid Eesti tuleviku nimel koostööd teha? Või on lõhe parandamatult laiaks rebenenud? Kas eestlased üldse enam suudavad üksmeelt leida?

Olin küll Eestis 1990. a. kevadest kuni sügiseni ning aktiivselt seotud vabadusliikumise, aga ei eelistanud ühte või teist tiiba. Käisin Eestis suhteliselt tihti alates 1971. aastast ning tutvusin paljude kirjanike, kunstnike jt ühiskonnas silmapaistvate inimestega. Peale Hirvepargi toimunud meelevaldust 1987. a. ja järgmisel kevadel Rahvarinde loomist võtsin ühendust leedulaste ja lätlastega oma koduosariigis (Connecticut) ning organiseerusime Balti riikide toetuseks. Organisatsiooni nimi oli *Estonian, Latvian and Lithuanian Alliance (ELLA) of Connecticut*. Molotovi–Ribbentropi lepingu 50. aastapäevaks kutsusime Rahvarinde juhatusel liikme Mati Hindi meie meelevaldusele peaesine-

KUI OMA RIIK OLII VEEL TAASSÜNDIMATA: Aastal 1990 ajakirja „Kultuur ja Elu“ toimetuses. See oli tol ajal silmatorkavalt eestimeelne väljaanne, ühendas nii kodu- kui ka väliseestlasi, samuti dissidente ja rahvarindelasi. Vasakult: Mihkel Lüdigi (kuulsa muusiku Peter-Paul Lüdigi järeltulija, tuli tollal New Yorgist ja on hiljemgi kodumail käinud), Ilvi Cannon (neiupõlvenimega Jõe) ning paremal äärel seisab tema poeg (praegu ehitustevõtja) Benjamin Cannon. Keskel seisvad daam ja noormees kahjuks ei meenunud ei pr Ilvile, ei „Kultuuri ja Elu“ tollasele peatoimetajale Sirje Endrele ega ka siinintervjuerijale. Kui keegi tunneb-teab, võiks Kesknädalaga ühendust võtta!

jaks. 1990. a. olin pikka aega Eestis ja osalesin küll Eesti Komitee üritustel. Suurema osa ajast olin „Kultuuri ja Elu“ toimetuse ruumides, mida arvukalt külastasid inimesed Läänest, ning tuli vahendada inglise ja eesti keelt. Samal ajalset kirjalikku tööd oli ka palju.

Mis puutub üksmeelsusse tuleviku nimel, siis arvan, et selline soov on utopiline. Igas riigis leidub erimeelsust, ning demokraatlikus riigis seda talutakse. Koostöö on teistlaadi asi. Meil on põhiseadus, mis annab eesmärgid riigi korraks ja tegevuseks. Erakondade kohustuseks on tegutseda põhiseaduse raamides ja, kui nad osutuvad võimule valituks, tuleb neil koostöös kokku leppida. Ikka ja alati on ühiskonnas neid, kelle arvamused erinevad valitsuse omast.

* Teie hea sõber Mati Hint on ühes oma intervjuus öelnud väga tabavalt, et „eestlaste religioon on ahnus“. Kas jagate tema seisukohta? Te olete palju maailmas ringi käinud, kas sellist varjamatust ahnust, eriti eliidi hulgas, ilmneb ka mujal?

Pea Matist ja tema seisukohadest lugu, aga siiski ma ei saa nõustuda selle väitega kõigi eestlaste kohta. Meie hulgas on inimesi – võib-olla mitte palju! –, kelle religioon on midagi muud kui ahnus. Siin ma soovitsaksin taas pro-

fessor Kuno Janson artiklit, milles ta analüüsib meie ahnusekultuuri põhjuseid.

Ahnusekultuuriga võib tööpoolest üle piiri minna. Mõni aeg tagasi Indrek Tarand väitis, et Toomas Hendrik Ilves peaks edasi olema president, sest Eesti riik on liiga vaene, et maksta nii presidendipalka kui ka ametist lahkunud presidendile hüvesid. Indrek, sellepärast ei oleks küll vaja ebapopulaarset presidenti ametis edasi hoida! Vali mind presidendiks, ma maksan oma rahast hr. Ilvesele ametipensioni kinni!

* Olete väliseestlasest muutunud kodueestlaseks ehk Teie suund on olnud vastupidine praegusele üsna hirmutavale väljarändetrendile. Mis Teid siin võlus, miks Teie leidsite tagasitee, aga tuhanded Teie saatusekaaslased ei ole leidnud?

Kiusatus on vastata – „eestlase jonn“. Arvan, et otsus tagasi tulla tehakse isiklikul tasemel. Mina ja mu kaasaegsed olime põgenemise ajal, 1944. aastal lapsed. 50 aastat hiljem, kui Eesti taas iseseisvus, olid paljud meist pensioni lävel vanavanemad. Kui oled juba nii sügavalt ühiskonda sisse elanud, pole kerge otsust peale hakata, eriti kui sul sünnimaaga polnud sidemeid okupatsioonialajal. Minu omapärane situatsioon võimaldas mul tulla tagasi Eestisse 1997. aastal ja tänu heale tervisele aktiivselt osa-

leda ühiskonna arenemises.

* Kas Eesti osaleb Teie meelest globaalpoliitikas? Kas Eestil üldse on iseseisev välispoliitika?

Oleneb, mida peetakse „osalemiseks“. Väikese riigina ei ole meil piisavalt ressursse, et tegutseda globaalselt. Eesti riik on mitme rahvusvahelise organisatsiooni liige ja meie roll neis tuleneb organisatsiooni eesmärkidest. Võiks küsida: kas eksisteeribki iseseisva välispoliitikaga riiki? Kõigi riikide valitsused on pidevalt erinevate survete all ning selleks, et kaitsta oma riigi huve, mis on välispoliitikas primaarne, on tegelikult vaja leida partnereid.

* Kuna olete endine ameeriklanna, küsiks, kuidas võiks ennast tunda praegu USA, kui Hiina jõuab talle järele, ja kui ennustatakse, et peatselt Hiina möödub Ameerikast. Kusjuures Obama ei toonud õnne õuele?

USA-s on paljud inimesed tuleviku üle mures. Aga mitte ainult USA-s, vaid paljudes riikides on see nii. Mulle tundub, et probleemiks ei ole majanduslik edu, vaid poliitilised raskused, mis võivad olla tagajärjeks, kui USA peaks kaotama oma juhtiva rolli. President Obama väljakutsed pärinevad eelmistelt administratsioonidelt: suurim majanduskriis peale 1929.

aastat, sõjad kahes kohas, terrorismioht riigi piires, pinged Lähis-Idas – kui nimetada ainult suuremaid. Obama võttis ametikoha üle 20. jaanuaril, kahe aastaga ei ole võimalik leida lahendusi sellistele probleemidele.

* Palun tutvustage ennast: kes olid Teie vanemad, kuidas sattusite USA-sse, kuidas on kulgenud Teie enda pereelu? Ja lõpetuseks võib-olla mõni soovitus või märguanne või tähelepanek Eesti noortele: kuidas edasi elada, millele loota?

Olen sündinud Viljandis 11. oktoobril 1937 põlluharijate pere teise lapsena. Ema põgenes nelja lapsega Läände 1944. a. augustis ja isa läks rindele. Olime Saksamaal pagulaste laagrites (Ameerika tsoonis) kuni 1950. aastani, mil avanes võimalus immigreruda USA-sse. Esimesed kaks aastat olime meie, lapsed, kiriku lastekodus. Siis kolisime Connecticuti, kus emal õnnestus leida tööd, millega ta teenis piisavalt, et majapidamist sisse seada.

Koolis hakkasin käima Geislingenis asunud pagulaste laagris. Jätkasin kooliõpinguid USA-s. Hea õppijana õnnestus mul minna stipendiumide toel ülikooli (Connecticuti Ülikool B.A. Ajalugu, 1961) ja ka magistrantuuri (Indiana Ülikool M.A. Politoloogia /Vene ja Ida-Euroopa Instituut, 1965). Magistrantuuris kohtasin oma tulevast abikaasat, kellega abiellusin 1964. a. Läksin elama Lõuna-Carolinasse, kus mu mehe esivanemad olid elanud juba Ameerika revolutsiooni ajast. Nad olid töösturid ja nende ridades leidis ka haritlasi ning juriste. Meil sündis kaks last. Lahutasin 1971. a. ja tulin tagasi Connecticuti, kus kasvatasin oma lapsi ja osalesin ühiskondlikus elus. Eelpool juba viitasin oma tegevusele Balti riikide vabadusliikumises. Mu poeg on ehitustevõtja Floridas ja tütre pere kolis suvel USA-st Singapuri, kui väimees võttis vastu *VISA International*’i *Head of Corporate Relations* koha.

Mida soovitada Eesti noortele? Hari ennast, hari ennast, ja veel kord hari ennast! Hoia oma tervist, ole aus, pea meeles vanasõnu ja armasta.

Küsinud Urmi Reinde

2410 aastat Sokratese surmast

2410 pole küll kõige ümmargusem arv, aga Sokratest (469-399 eKr) ja tema surma asjaolusid võib aeg-ajalt ikka meelde tuletada. Ka Eestis, kus praegu oleks väga vaja mõtlejat, kes oskaks ja sõandaks mõttetut bravuuri ja enesekindlust kahtluse alla seada sellisel viisil, et bravuuritseja hakkaks kõhklema oma ainuõigsuses.

MATI HINT

Sokratese filosoofiline meetod oli inimestega kõnelemine ja küsimuste esitamine: enesestmõistetavused muutusid niisuguses urgitemises probleemideks, mis nõudsid uusi küsimusi. Sellest peale on mõtlejatele varasemast selgem, et teadmine saab tulla õigesti esitatud uudest küsimusest, mitte konventsionaalse teadmuse järjekordest põhjendusest. Sokratese huviks polnud see, mida tänapäeval nimetatakse inglise keeles *hard sciences* – loodusteadused ja looduse mõõtmine –, vaid inimesest lähtuv eetika.

Oma enesekindluses kimbatuse jäänud inimestel oli Sokratesega ebamugav. Seegi võis saada Sokratesele saatustlikuks.

Sokrates ei jätnud endast järele vähimatki kirjalikku pärandit. Filosoofia ajalugu ja Lääne mõttemaailm tunneb Sokratest eeskätt tema õpilase Platoni üleskirjutuste järgi. Sellest hoolimata algab enamik Lääne filosoofia käsitlusi Sokratesega (ja Platoniga). Sokrates on Lääne filosoofias üks võimalik tee tõe ja teadmise juurde. Tema mehine ja ülekohtune surm ainult suurendas tema mõju.

Sokrates kuulus juba üsna noore mehena Ateena hiilgeaja suurima poliitiku Periklese ringkonda, teda kutsuti Periklese sümposionidest osa võtma.

Siin tuleks meelde tuletada ka Periklest (u 495-429 eKr), rohkem kui 2500 aastat tagasi sündinud Kreeka demokraatia kõige hiilgavam poliitikut. Tema kõnet 430. a eKr Peloponnesose vennatapusõja esimesel aastal langenud ateenlaste mälestuseks võiks suuremas osas sõna-sõnalt pidada tänapäevase Lääne demokraatia idealistlikuks programmkõneks. Selle vahega, et Periklese kõnes puudub omakasule orienteeritud liberaalse turumajanduse ideoloogia ja mõte, et rikkusele ei tohi seada mingeid piire ega piiranguid.

Omakasu asemel troonib Kreeka demokraatiat üldsuse kasu ja kodanike isiklik ohvrimeel. Rikkuse kohta ütleb Perikles: "Me hindame rikkust kui vahendit mõistlikuks kasutamiseks, aga mitte praalimiseks."

Sokrates ei hinnanud rikkust niigipalju, tal polnud maist vara. Sokrates hindas vaprust, julgust, tarkust ja teadmist. Pole siis ime, et Perikles oskas Sokratest hinnata.

Perikles oli poliitikuna karismaatiline kõnemees, julge otsustaja, jumaldatud ja vihatud. Ateena 5. sajandi (eKr) hiilgus, Akropolis kaasa arvatud, on loodud Periklese juhtimise ajal (461-429) usumatult lühikese ajaga, ning mitte türannia ja ainuvalitsuse oludes, vaid just vastupidi, Ateena demokraatia kõige kõrgemal õitseajal, rahva vaimustatud osavõtul. Rahvas - see oli kodanikud, vabad mittekodanikud ja orjad oma perekondadega. Hääleõigus avalikes asjades oli mõistagi ainult täiskasvanud mees-kodanikel.

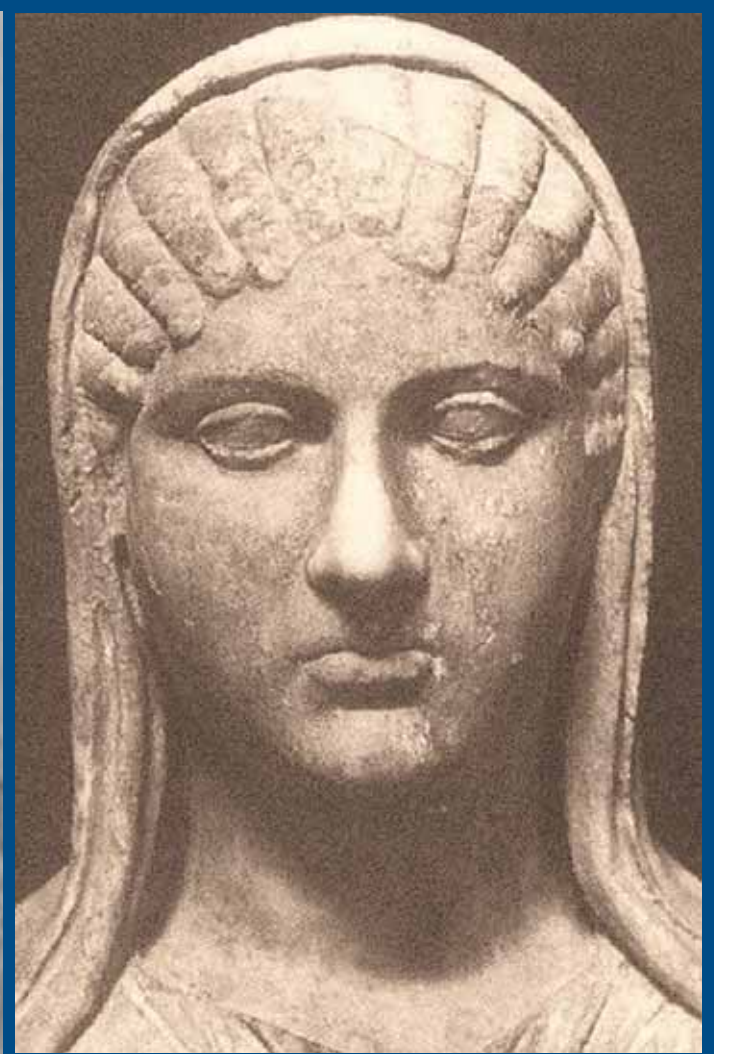
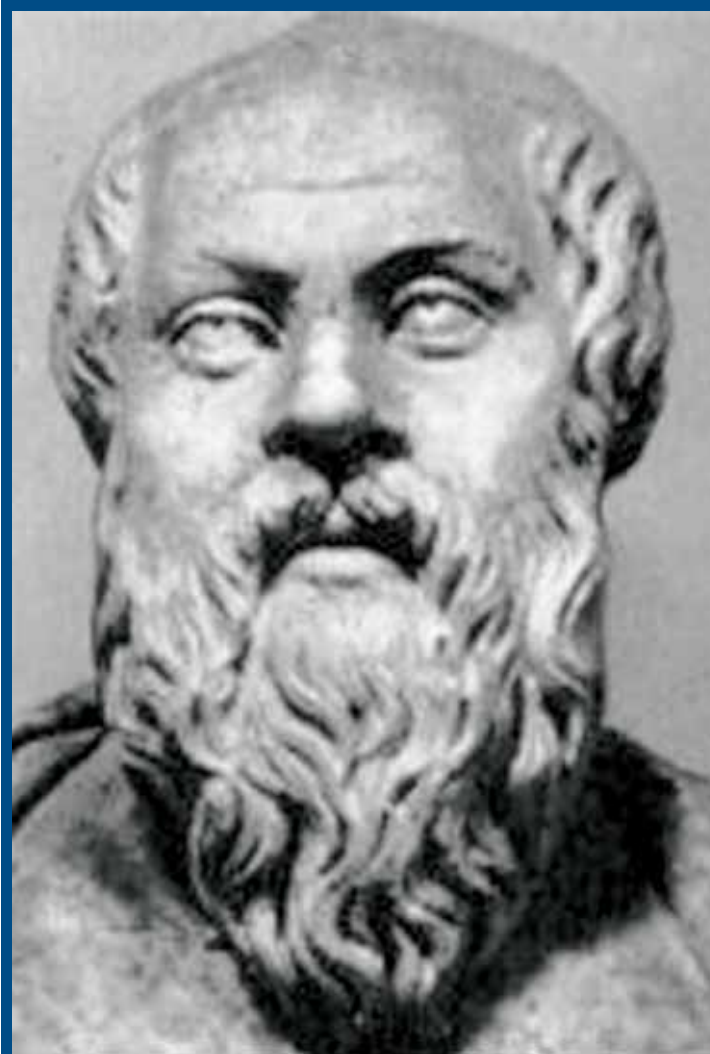
Perikles ja Sokrates olid ka igapäevaelu asjades teisiti mõtlejad. Tavade vastaselt lubas Perikles oma naisel (Ateena mittekodanikul pealegi) Aspasial osa võtta meeste sümposionidest (muide Janis Rainise abikaasa võttis endale kirjanikunimeks Aspazija). Pariisi Louvre'is

Sokrates langes taastatud demokraatia ohvriks, sest riigi ebaõnnestumistest pettunud rahvas vajas patuoinast, keda süüdi mõista oma riigi õnnetuste pärast. Iseäralik ja tark Sokrates sobis patuoinaks.

võib näha antiikset kõrgreljeefi, mis kujutab Sokratest vestlemas Aspasiaga.

Muidugi on paradokse ka Periklese ajas, nagu igas ajas. Kodanikudemokraatia õitseajal süvenes orjandus kui ühiskonnakord. Võib-olla on selles mingi üldisemgi seaduspärasus, mis ulatub antiigist kaugemale. Võib-olla koguni meie aega.

Kui Perikles suri (429), algasid Ateenale rasked ajad: lüüasaamine sõjas Sparta ja viimase liitlastega (404), lõpuks ka demokraatia kukutamine ja oligarhide võim. Kuigi demokraatia taastati kiiresti (403), langes Sokrates taastatud demokraatia ohvriks, sest riigi ebaõnnestumistest pettunud rahvas vajas patuoinast, keda süüdi mõista

SÕNUMITOOJAD KAUGEST AJALOOST: Sokrates ja Aspasia.

oma riigi õnnetuste pärast. Iseäralik ja tark Sokrates sobis patuoinaks.

Sokratese surmamõistmine 399. aasta (eKr) kevadel on demokraatia häbiplakk kõikideks aegadeks. Demokraatia on väga hea põhimõte, aga mitte alati ei suuda demokraatia esiletõusvaid, "iseäralikke", "kahtlasi"

isiksusi kaitsta pealekaebajate ning manipuleeritava massi meeolude eest. Kohtuvõim suudab avaliku arvamusega manipuleerida demokraatia reegleid järgideski. Nii oli see 2410 aastat tagasi Sokratese protsessil ka demokraatia hällis Ateenas. Kas tänapäeval on palju teisiti?

Demokraatia on tõhus ja õiglane ainult kriitilise mõtlemisvõimega kodanikkonna puhul. Sellepärast on demokraatia esimene kohustus kodanikkonna harimine, mitte erapoolik mõjutamine. Erapoolik mõjutamine on türanniate ja diktaatorite meetod, nii diktuuri ettevalmistamise kui ka selle kehtestamise ja kestmajäämise vahend.

Sellepärast tuleb ka demokraatlikus ühiskonnas

kogu aeg küsida: mis toimub? Kas toimub kodanikkonna (ühiskonna) erapooletu valgustamine või kallutatud mõjutamine (ajupesu)? Selle alusel tulekski demokraatia määra mõõta. Sest nagu ajalugu tunneb nii valgustamata kui ka valgustatud isevalitsusi (monarhiaid), nii paigutuvad ka demokraatiad skaalal valgustatus-pimedus.

Meil pole vaja imestada, et demokraatlik rahvakohus mõistis Ateena allakäigus süüdi kõige targema ja vapra ateenlase, kes oli nooremas eas oma riigi eest ka sõdurina mehise võidelnud. Tema süüd suurendas see, et ta kohtuprotsessilgi otsesõnu ütles: ta ei loobu iseseisvalt mõtlemisest ja teadmise otsimisest. See oli Sokratesele tähtsam kui ellujäämine. Ellujäämiseks endale seatud ideaale ja reegleid rikkuda – sellisel elul poleks olnud Sokratese jaoks mõtet.

Tollest kaugest ajast tulevad meile sellised sõnad ja mõisted: demokraatia, poliitiline diskussioon, avalik või salajane hääletamine, rahva tahe, kodanikutublidus, oligarhid.

Mida meie aeg on lisanud? Liberaalse turumajanduse kõigelpuutavuse ja väärtused, millest me ei tea suurt muud kui seda sõna, millelt on võetud tähendus.

Sokratese mõju järgnenud ja järgnevatel aegadele ei piirdunud filosoofiaga. Filosoofidel pole jäänud tähele panemata Sokratese pika elu (ta oli 70-aastane, kui talle ulatati

mürgikarikas) ja ülekohtuse surma sarnasus umbes 430 aastat hiljem 33-aastaselt Inimese Pojana ristisurma läinud Kristusega. Ka Kristus ei jätnud maha oma õpetust üleskirjutatud kujul, vaid õpetas – tihti mõistujuttude ja võrdluste najal – inimeste seas. Kristuse õpetuse kirjutasid hiljem üles

Demokraatia on tõhus ja õiglane ainult kriitilise mõtlemisvõimega kodanikkonna puhul. Sellepärast on demokraatia esimene kohustus kodanikkonna harimine, mitte erapoolik mõjutamine.

evangelistid, tema enda valitud ristisurm (ettemääratuse täitmiseks) on aga ainult tugevdanud lunastusreligiooni mõju.

Mõned teoloogid on näinud Kristuse eelkäijatena juba Makedoonia Aleksandrit (356-323) ja Julius Caesarit (100-44). Aleksander viis Itta, Hommikumaa tarkadele Hellase valgust ja kohtas seal ülestõusmisreligioone. Väejuhina kõhklematu ja julm Caesar käitus mõnikord alitavatega tollel ajal harva nähtult suuremeelselt: ta mõistis, et pole vaja kõiki vastuhakanuid tappa või orjusse vedada, parem mõjutada neid lojaalseteks alamateks.

Halastuse eod sündisid siis. Aga Aleksandri ja Caesari eel olid Sokrates ja Platon. Sokrates oli Platoni õpetaja, Platon oli Aristotelese õpetaja, Aristoteles oli Aleksander

Suure õpetaja.

Tee ja tõe algavad juba Sokratesest ja jõuavad apoteosini meie Lunastajas, kes lubab teele ja tõe lisaks meile ka igavest elu (Jh 14.6), millest ilmikud (või mitte keegi) ei tea, mis see võiks olla.

"Valgustatud" ja teadusekeskne 20. sajand paiskas

inimkonna mõnekümne aastaga moraalselt mõnikümend sajandit tagasi: Hitleri ideoloogia elluviimise algus ja Stalini Suur Terror on ju samaaegsed. Meiegi siin Maarjamaal ei toibu veel suguugi sellest tagasilöögist.

Mida Sokratese ja Inimese Poja märtrisurm võiks demokraatias või näivdemokraatias elavale rahvale hilisajaloo kataklüsmide järel meelde tuletada?

Seda, et ole sa pagan, ilmalaps või jumalalaps, sa pead teadma, et valimisdemokraatia on hea mõte siis, kui sa valijana oled oma valikutest kriitiliselt teadlik. Muidu võid sa oma kodanikuhaale anda Sokratese ja Kristuse surmamõistjatele.

